

**T.C.
ZONGULDAK KARAEMLAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULU 1-5. SINIFLARDA
KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE TABİ OLAN
ÖĞRENCİLER İÇİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ
EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI,
UYGULANMASI, İZLENMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ OLARAK
SINIF ÖĞRETMENLERİ VE YÖNETİCİLERİN
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Yavuz Çuhadar

Zonguldak, 2006

**T.C.
ZONGULDAK KARAEİLMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULU 1-5. SINIFLARDA
KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE TABİ OLAN
ÖĞRENCİLER İÇİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ
EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI,
UYGULANMASI, İZLENMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ OLARAK
SINIF ÖĞRETMENLERİ VE YÖNETİCİLERİN
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan : Yavuz ÇUHADAR

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Hakan PEHLİVAN

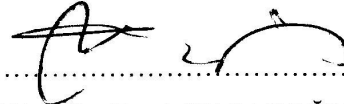
Ortak Danışman : Doç.Dr. Tuğba YANPAR

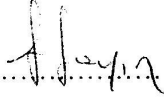
Zonguldak, 2006

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim
Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....
Yrd.Doç.Dr. Hakan PEHLİVAN

Üye.....
Yrd.Doç.Dr. Faruk YAŞAROĞLU

Üye.....
Yrd.Doç.Dr. Saime SAYIN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

14./07/2006


Doç.Dr. Turhan KORKMAZ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı yüksek lisans tez çalışması olarak hazırlanan bu tez, ilköğretim okulları 1-5. sınıflarda kaynaştırma eğitime tabi olan öğrencilerin eğitimleri ile ilgili olarak bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda uygulayıcı durumunda bulunan sınıf öğretmenleri ve okul idarecilerinin görüşlerine başvurarak, var olan durumu ve sorunları tespit ederek çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde, problem durumu ile ilgili araştırmalar, alt problemler, denenceler, sayıtlar, tanımlamalar ve kısaltmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın yöntemiyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde bulgu ve yorumlara, dördüncü bölümde de sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmanın bireyselleştirilmiş eğitim programı ile ilgili alana ve literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın başından sonuna kadar değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hakan Pehlivan ve ortak danışmanım Doç.Dr. Tuğba Yanpar'a teşekkürü borç biliyorum. Araştırmam süresince özellikle anketlerin uygulanması esnasında yardımlarını esirgemeyen Zonguldak İli İlköğretim Müfettişleri Mustafa Murat Türker, Ayşe Türker, Zeki Gülen ve Rüştü Dinçer'e, araştırma esnasında manevi desteğini esirgemeyen eşim Emine Çuhadar ile oğlum Saltuk Utku ve Doruk Uran'a ve araştırmaya katılarak bana yardımcı olan tüm yönetici ve öğretmenlere teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
1. GİRİŞ	1
2. PROBLEM DURUMU	3
2.1. Program Geliştirme	4
2.2. Kaynaştırma Eğitimi.....	6
2.3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Nedir? Süreçleri Nelerdir?	8
2.3.1. Eğitsel Tanılama ve Değerlendirme.....	11
2.3.2. Yerleştirme-İzleme-Yeniden Değerlendirme	15
2.3.3. BEP Hazırlama ve Uygulama.....	17
2.3.4. Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı Hazırlama – Değerlendirme.....	21
2.3.5. BEP İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	25
2.3.5.1. BEP’in İzlenmesi.....	25
2.3.5.2. BEP’in Değerlendirilmesi.....	26
2.3.6. BEP’in Tarihçesi.....	27
2.4. İlgili Araştırmalar	28
2.5. Araştırmanın Amacı	30
2.6. Araştırmanın Önemi	31
2.7. Problem Cümlesi	31
2.8. Alt Problemler.....	31
2.9. Sayıtlar.....	32
2.10. Sınırlılıklar	32
2.11. Tanımlar	33

3. YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırma Modeli	35
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem.....	36
3.3. Verilerin Toplanması-Veri Kaynakları.....	44
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	45
4. BULGULAR VE YORUM	46
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	46
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	55
SONUÇ	59
KAYNAKÇA	64
EKLER.....	67
Ek-1: BEP Geliştirme Birimi Bulunan ve BEP Hazırlanan Okullar İçin Geliştirilen Anket	67
Ek-2: BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan Okullar İçin Geliştirilen Anket	74
Ek-3: Anket İzin Yazısı.....	81
Ek-4A: Zonguldak RAM’a Yazılan Yazı	82
Ek-4B: Zonguldak RAM’ın Yazısı.....	83
ÖZET	
ABSTRACT	

TABLÖLER LİSTESİ

3.1 Örneklemdeki İlköğretim Okulları ve Öğretmen ve Yönetici Sayıları.....	36
3.2 Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Türlerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	38
3.3 Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları)	38
3.4 Öğretmen ve Yöneticilerin Hizmet Sürelerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	38
3.5 Öğretmen ve Yöneticilerin Öğrenim Durumlarına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	39
3.6 Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yerlerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	39
3.7 Öğretmen ve Yöneticilerin Program Geliştirme Alanında Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	40
3.8 Öğretmen ve Yöneticilerin Özel Eğitim Alanında Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	40
3.9 Öğretmen ve Yöneticilerin Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	41
3.10 Öğretmen ve Yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirilmesi, Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi ile İlgili Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin).....	41

3.11 Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Rehber Öğretmen Bulunup Bulunmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin).....	42
3.12 Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Bulunup Bulunmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	42
3.13 Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanıp Hazırlanmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	43
4.1 Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP'in Gerekliliği ile Öğretmen ve Yöneticilere Yeni Roller Yükleme Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	46
4.2 Yönetici ve Öğretmenlerin, Okullarındaki BEP Çalışmalarının Gereği gibi Yapılıp Yapılmadığı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	48
4.3 Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP ile İlgili Yeterli Bilgiye Sahip Olma ve Bu Alanda Çeşitli Birimlerden Yararlanma Durumları Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	49
4.4 Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP Sürecine Ailenin Katılımı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	51
4.5 Yönetici ve Öğretmenlerin, Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Fiziki Mekânların Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin).....	52
4.6 Yönetici ve Öğretmenlerin, Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince Tanılama ve Yöneltilme Kararlarının Gereği Gibi Alınıp Alınmadığı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin).....	53
4.7 Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP'in Uygulanabilirliği veya Uygulanmaması Sonucu Ortaya Çıkabilecek Sorunlar Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	54
4.8 Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP'in Hazırlanması ve Uygulanması ile İlgili Çözüm Yolları Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.Eğitim Programı Tasarısının Öğeleri	6
Şekil 2.2.Eğitsel Değerlendirme/Program Döngüsü.....	14
Şekil 2.3.Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı.....	20
Şekil 2.4.Hedef İfadesi Yazmada Uygun ve Uygun Olmayan Eylemler.....	23

KISALTMALAR LİSTESİ

B.E.P : Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

B.Ö.P. : Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı

K.H.K : Kanun Hükmünde Kararname

M.E.B : Milli Eğitim Bakanlığı

M.E.M: Milli Eğitim Müdürlüğü

R.A.M : Rehberlik ve Araştırma Merkezi

R.G. : Resmi Gazete

T.D. : Tebliğler Dergisi

f : Frekans

% : Yüzde

p : Anlamlılık

Akt. : Aktaran

S. : Sayı

S. : Sayfa

Mad. : Madde

b. : Baskı

C. : Cilt

1. GİRİŞ

Gelişim alanlarında farklılıkları ve yetersizlikleri olan bireylere eşit eğitim imkanı sağlandığında, bu bireyler potansiyelleri doğrultusunda gelişebilirler, toplumsal görev ve sorumluluklarını yerine getirebilirler.

Fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal özellikleri sebebiyle normal eğitim hizmetlerinden yararlanamayan çocuklarımızın, yetiştirilerek faydalı olarak topluma kazandırılabilmeleri için, özel yetişmiş personel ve geliştirilmiş eğitim programları ile bu çocukların özürlerine uygun mekanlarda sürdürülen özel eğitimin önemli sorunlarının olduğu ve bu sorunlardan bazılarının, bina, araç-gereç gibi fiziki altyapıdaki büyük eksiklikler ile bu alanda yetişmiş yeterli sayıda nitelikli öğretim kadrosunun olmaması, özel eğitim alanında öğretmen yetiştiren yeterli sayıda yüksek öğretim kurumunun bulunmaması olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca özel eğitime muhtaç çocuklardan bir kısmına normal eğitimden farklı programların uygulanmasının zorunlu olması, öğretim ilke ve yöntemlerinin ayrı özellikler arz etmesi ve özür gruplarının çeşitliliği özel eğitim hizmetlerinin zorunluluğu artıran etkenler olarak görülmektedir (Çağlar, Tecer ve Karayılan, 1991:5). Her çocuğun eğitim hakkının olduğu, Anayasamızın 42. maddesinde açık bir şekilde belirtilmektedir. 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, Milli Eğitim Temel Kanunu ve İlköğretim ve Eğitim Kanunlarında, Devletin, durumları nedeniyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri almakla yükümlü kılan maddeler yer almaktadır. Kısacası yürürlükteki mevzuat incelendiğinde özel eğitime ihtiyaç gösteren çocukların eğitimleri açısından engel oluşturacak bir sorun olmadığı, aksine bu yönde mevzuat bolluğu olduğunu görebiliriz.

Ülkemizde, görme engelliler, işitme engelliler, ortopedik engelliler, zihinsel engelliler, uzun süreli hasta çocuklar olmak üzere beş engel grubundaki çocuklara ve gençlere özel eğitim okullarında eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Tüm engel gruplarındaki çocuklardan durumu uygun olanlar; normal okullarda kaynaştırma eğitimine alınmakta özel eğitim sınıfları ve destek eğitimi yoluyla eğitim hizmetlerinden yararlandırılmaktadır (M.E.B., 2001a:146).

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulları 1-5. sınıflarda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin eğitimleri ile ilgili olarak bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda uygulayıcı durumunda bulunan sınıf öğretmenleri ve okul idarecilerinin görüşlerine başvurarak, var olan durumu ve sorunları tespit ederek çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmanın ikinci bölümünde problem durumu açıklanarak problem ortaya konulacak, B.E.P'in hazırlanmasının gerekçesi, yasal dayanakları, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili teori boyutuna ve araştırmanın amacı ve önemi ile ilgili diğer araştırmalara yer verilecektir. Bunun yanında problemin çözümü için alt problemlere, araştırmanın sınırlılıkları, tanımlar ve sayıtlara yer verilecektir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde, araştırmada kullanılan yöntem ve yapılan işlemlerden bahsedilecek, veri toplama aracı olarak geliştirilen anket formunun nasıl oluşturulduğu ele alınacak ve verilerin analizinde hangi istatistiksel tekniklerin kullanıldığına değinilecektir.

Araştırmanın dördüncü bölümünde alt problemler doğrultusunda elde edilen bulgulara ve yapılan yorumlara yer verilecektir.

Araştırmanın beşinci ve son bölümünde elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ve araştırma sonucuyla ilgili önerilere yer verilecektir. Araştırma sonunda ilköğretim 1-5. sınıflarda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin eğitimi için B.E.P'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde sorunların olduğunun ortaya çıkması beklenmektedir.

2. PROBLEM DURUMU

Eğitimin tüm öğelerinin bireysel farklılıklar ve gereksinimlere göre düzenlenmesinin eğitim çalışmalarını başarılı ve anlamlı kılacağı iddia edilmektedir. Bu bize özürlü çocukların eğitimlerinde bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması gereğini ortaya koymaktadır (Akçamete ve Kargın, 1991:151). Her insan birbirinden farklıdır. Eğitimin bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gereği artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Ayrıca bireyler arasındaki farklılıklar kadar, bireyin sahip olduğu yetenekler arasındaki farklılıklar da önem taşımaktadır. Özel eğitim gerektiren bireylerin, normal olan yani yetersizliği olmayan yaşlıları ile birlikte eğitim ve öğrenimlerini resmi ve özel, okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarının, BEP açısından değerlendirilmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Bireysel farklılıkların dikkate alınması, özel eğitime muhtaç çocuklar için BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) geliştirilmesini ve bunun için mevcut okul programlarında uyarlama yapılmasını ve kapsamının genişletilmesini, zorunlu hale getirmektedir. Bu anlamda yapılacak çalışmalar sınıf öğretmenine ve yöneticilere yeni roller ve sorumluluklar yüklenmesini, sorumlulukların paylaşılmasını gerektirmektedir. Öğretmenin bu duruma uyum sağlayabilmesi için alan bilgisine sahip olacak düzeyde yetiştirilmesi gerekmektedir. Uygulamalarda eğitimcilerin sınıflarına özürlü çocuk geldiğinde; korku, sıkıntı, kızgınlık ve kaygı gibi duyguları yaşamaları kaçınılmaz görülmektedir. Bu duyguları yaşamalarının nedeni ise, özürlü çocuğun daha çok ilgi ve zaman gerektirmesi, problemlerle başa çıkamama, başarısız ve yetersiz olma kaygısı, olumsuz düşünce ve tavırların ardından gelen pişmanlık ve acıma duyguları gibi hususlar olduğu düşünülmektedir.

Bundan dolayı sınırlı sınıf olanakları ve özel eğitimin zorlukları ile baş etmek için ya da diğer bir deyişle kaynaştırma programlarının başarısı için öğretmen yetiştirme programları ve hizmet içi eğitim çalışmaları ciddi bir şekilde ele alınmalıdır (Metin ve Güleç, 1999:61). Özel eğitimde başarının temelinde yatan etken bu olmalıdır.

Bu çalışmada özellikle bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi sürecinde eğitsel tanılama ve değerlendirme, yöneltme, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili süreçte teorikte neler yapılması gerektiği hususları aşağıda ele alınmaktadır.

2.1. Program Geliştirme

Bugün çağdaş anlamda stratejik bir bilim dalı olarak algılanan ve kabul edilen program geliştirme çalışmalarının insanlık ve uygarlığın gelişimine uygun bir yaşı ve gelişimi olduğu ileri sürülebilir. Ancak program geliştirmenin bir bilim dalı olarak gelişmesinin 18.yüzyıllarda başladığı bilinmektedir (Demirel, 1999:13). Program geliştirme değişik şekillerde tanımlanmaktadır. “En genel anlamıyla eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi sürecidir” (Erden, 1998:4). Atatürk’ün program geliştirme anlayışının ise, aday hedeflerin belirlendiği, toplumun yapısının, konu alanının, bilimin yönünün, eğitilecek bireyin özelliklerinin ve çevreyle ilişkilerin kurulmasına dikkat çekecek genel bir çerçeve çizdiği görülmektedir (Güleryüz, 2000:5).

Oğuzkan (1981:129) eğitimde program geliştirmeyi, “toplumdaki yeni gelişmeler göz önünde tutularak belli bir öğretim programının ya da tüm programların genel ve özel amaçları, ders konuları, öğretim yöntemleri ve değerlendirme yolları vb bakımından araştırma yoluyla düzeltilmesi yenileştirilmesi ve önerilen değişiklikleri denedikten sonra genelleştirme” olarak açıklamaktadır. Demirel (1999:6) program geliştirmeyi, “Eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-

öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü” olarak tanımlamaktadır.

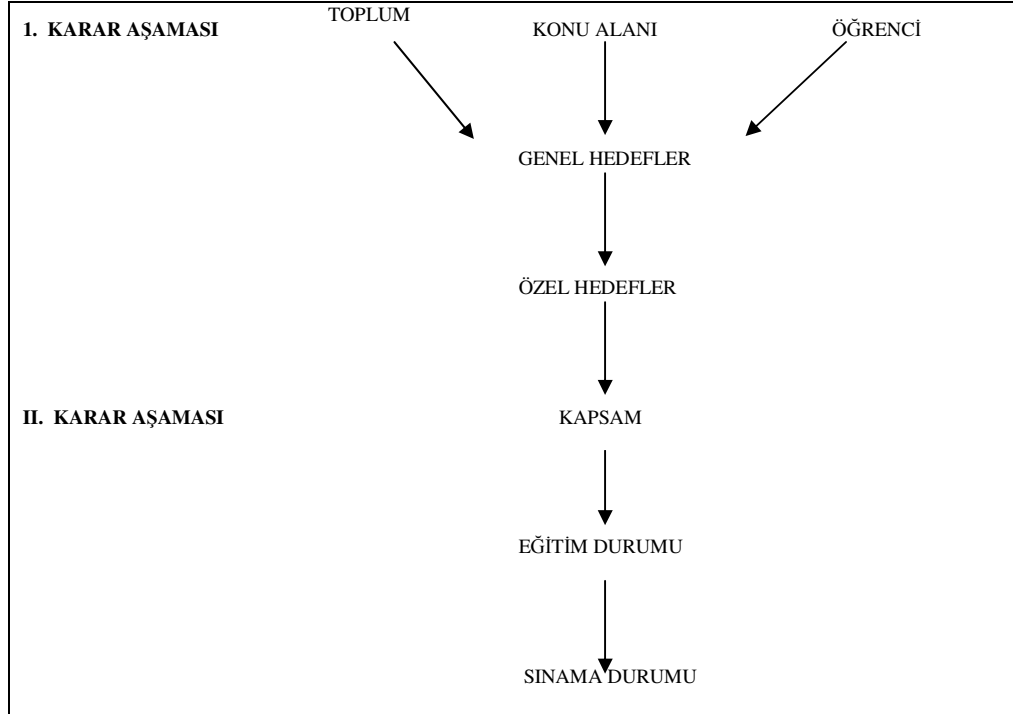
Ertürk (1986), program geliştirmecilerin, program geliştirme sürecinde şu sorulara yanıt araması gerektiğini belirtmektedir. Bunlar;

1. Eğitim hedefleri neler olmalı?
2. Öğrenciler hedeflenen davranışları kazanmaları için hangi yaşantılardan geçirilmeli?
3. Öğrenme yaşantıları (eğitim durumları) nasıl örgütlenirse öğrenci davranışları daha verimli değıştirilebilir?
4. Hedeflerin yerindeliliği ve eğitim durumlarının etkililik derecesi nedir?
5. 4. sorunun ışığında mevcut programda ne gibi değışiklikler gereklidir?

Eğitim programını oluşturan öğeler arasında karşılıklı etkileşim söz konusu olmaktadır. Programın bir öğesinde yapılan ya da meydana gelen değışiklik diğer öğeleri de etkilemektedir. Bu nedenle, programla ilgili bir karar alınırken tüm öğelerin göz önünde bulundurulması gerekir (Erden, 1998:5).

Şekil 2.1’de eğitim programı tasarısının hazırlanmasında yer alan karar aşamaları ile tasarının öğeleri gösterilmektedir.

Şekil 2.1. Eğitim Programı Tasarısının Öğeleri



Kaynak: Erden, Münire, 1998:6.

2.2. Kaynaştırma Eğitimi

Son yıllarda özel eğitime verilen önemin artması sonucu, özel eğitime muhtaç çocukların normal çocuklarla bir arada kaynaştırılması konusu da önem kazanmaya başlamıştır. Önceden özel eğitime muhtaç çocukların özel eğitim sınıfı ya da özel okullarda eğitim almaları düşüncesi ön planda iken bu durumun özürlü bireylerin sosyalleşmelerine engel olduğu ve bireyin topluma uyumunu zorlaştırdığı düşünülmektedir.

Özürlü kişilerin okul öncesi dönemden itibaren normal gelişim gösteren çocuklarla kaynaştırma programları içinde yer almaları, bu kişilerin sosyalleşmelerini gerçekleştirip, topluma uyumunu kolaylaştıracak bir uygulama olarak, değerlendirilmeye başlanmıştır (Metin, 1997:10). Bu sayede özel eğitime muhtaç kişilerin toplumsal sorunları en aza indirgenmeye çalışılmıştır.

Özel eğitime muhtaç öğrencilere sunulan hizmetin gelişimi, toplumun normal olmayan üyelerine karşı takındığı tavırlarla şekillenmektedir. Bugün özel eğitime muhtaç öğrencilerin normal ya da daha az özürlü akranlarıyla birlikte eğitim alabilmeleri ve iletişim kurmaları için çeşitli fırsatlar sağlanmaktadır.

Bu amaçla hazırlanan ortamlarda her yönden başarılı olunabilmesi için toplumun, eğitimcilerin ve sınıftaki çocukların kaynaştırma çabalarına ve özürlü bireylere karşı olumlu bakış ve tutuma sahip olmaları gerekmektedir (Metin ve Güleç, 1999:60). Bu da çok yönlü çalışmayı gerektirmektedir. Kaynaştırma eğitimi; özel eğitime ihtiyaç gösteren öğrencilerin normal sınıflarda normal gelişim gösteren akranlarıyla, çeşitli açılardan birlikteliklerinin sağlanmasıdır.

Kaynaştırma eğitimi, engelli çocukların mümkün olduğu kadar çok, engelli olmayan akranlarıyla birlikte aynı ortamlarda eğitilmesi veya aynı aktivitelere mümkün olduğu kadar çok birlikte katılma fırsatlarına sahip olmasıdır (Spodek ve diğerleri, 1983:61). Bir başka tanımda kaynaştırma eğitimi, “bireyin eğitiminde nihai amaç olan “sosyal bütünleşmenin” gerçekleşebilmesi ve tüm bireylerin “eğitim hakkı” olduğu düşüncesinin oluşturulması ve yerleştirilmesi prensibiyle; özel ilgi ve eğitim gerektiren bireyler için akranlarıyla aynı sınıf içinde ya da önceden belirlenmiş derslerle veya belirli sürelerle çeşitli sosyal etkinliklerle, yaşlıları ve toplumla birlikte olmalarının sağlanması gibi farklı düzenleme biçimleri olan bir özel eğitim planlama tekniğidir (M.E.B., 1997b:2).

Yine başka bir tanımda, “Engelli öğrencileri engel derecesine göre ortaya çıkan ihtiyaçları okullarında veya sınıflarında karşılanmak üzere ailesinin de görüşleri alınmak suretiyle, normal okullarda akranlarıyla birlikte eğitilmesidir” (Sarı, 2002:5).

18.01.2000 tarih ve 23937 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde ise şu şekilde tanımlanmaktadır.

“Mad.67. Kaynaştırma; özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek eğitimi hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır (M.E.B., 2000)”.

Tüm özür gruplarından çocuklar kaynaştırma için uygun olabilir, ancak çocuğun nasıl kaynaştırılacağı konusu özrün türü ve derecesi yönünden önemlidir. Bu alanda uzman bir ekibin çocuğa özel bireyselleştirilmiş eğitim programı oluşturması kaynaştırmanın başarısını artırır.

2.3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Nedir? Süreçleri Nelerdir?

Özel eğitime ihtiyaç gösteren bireylerin özürlerinden kaynaklanan sorunların giderilebilmesi için bu çocukların özürlerine ve özelliklerine uygun bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BEP) düzenlenmesi gerekmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) 1975 yılında çıkan Özürlü Bireylerin Eğitimi Yasası'nda tüm özürlü çocukların zorluklarının belirlenip bunlara uygun BEP'in hazırlanması öngörülmüştür. Bu Yasanın amacı, kamu okullarının, tüm özürlü çocuklara uygun bir biçimde, onların bireysel gereksinimlerini en az kısıtlayıcı ortamda, ücretsiz, uygun eğitim vermelerini sağlamaktır. (Ozida, 2005)

Bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP); her bir engelli çocuk için yazılı olarak, bölge eğitim kurumu veya eğitim ünitesi tarafından geliştirilmiş olan ve engelli çocukların, öğretmenlerin, ana-babaların ya da koruyucu ailelerin özel gereksinimlerini karşılamak için oluşturulmuş özel öğretim programlarıdır (Fiscus ve Mandell, 2002:23).

Bir başka tanımda, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) öğrencinin performans düzeyi dikkate alınarak hazırlanan öğretim materyalidir. BEP geliştirmenin öğeleri; bilginin toplanması, karar verme, öğrencinin performans düzeyini belirlemeye yönelik olarak gözlem, gelişim ve değerlendirme ölçütlerine göre öğrenci performans düzeyinin belirlenmesi, performans düzeyine göre öğretim planlarının hazırlanması ve öğretimin değerlendirilmesi aşamalarından oluşmaktadır (M.E.B., 2001b:19). BEP, özel gereksinimli öğrenciler için programlamadaki değişiklikleri ve/veya adaptasyonu tanımlamak ve sağlanan özel hizmetleri göstermek üzere düzenlenmiş yazılı bir dokümandır. (Ozida, 2005)

18.01.2000 tarih ve 23937 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde ise BEP şöyle tanımlanmaktadır.

“Mad. 62. Özel eğitim gerektiren birey için geliştirilen ve ailesi tarafından onaylanan bireyselleştirilmiş eğitim programı; “bireyin, ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek eğitim hizmetlerini içeren özel eğitim programıdır. Bireyselleştirilmiş eğitim programları, bireyin tüm gelişim alanlarında gözlem gelişim ve değerlendirme ölçekleri kullanılarak ve hedeflenen amaçların gerçekleşme düzeyi doğrultusunda değerlendirilir. Birey için hazırlanacak yeni bireyselleştirme eğitim programında ve yöneltme kararında bu değerlendirmeler esas alınır” (M.E.B.,2000)”.

Kimlerin BEP’e ihtiyacı vardır? Aynı yaş grubundaki çocuklara sağlanan eğitim olanaklarından yararlanmasını engelleyen özel eğitim gereksinimi olan bireylerin; engeli ya da yetersizliği, eğitsel performansını olumsuz olarak etkileyen bireylerin, gereksinimlerinin karşılanması için özel düzenlenmiş destek eğitime gereksinim duyulan bireylerin BEP’e ihtiyacı vardır (Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü, 2003).

Resmi Gazetenin 06.06.1997 tarih 23011 (mükerrer) sayısında yayınlanan 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen,

“Mad.4. (f) bendi, Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır” (M.E.B., 1997a)”.

Hükmü Ülkemizde BEP geliştirilmesini ve uygulanmasını yasal olarak zorunlu hale getirmiştir. Eski öğretim yöntemleri tüm bireyler için eşit seviyede yarar sağlayamamaktadır. Oysa bireysel farklar bireyselleştirilmiş öğretimi zorunlu kılmaktadır.

BEP, özürlü çocuk için bir eğitsel yol haritasıdır (Ozida, 2005). BEP ile çocuğun yapabilecekleri betimlenir, çocuğa uygun eğitim hizmetleri sunulur, çocuğun engelinden kaynaklanan farklı gereksinimleri belirlenir, çocuğun kendi öğrenmesi ile ilgili daha fazla sorumluluk almasına yardımcı olunur ve çocuğun öğrenmesi izlenir, çocuğun ilerlemeleri kayda alınır ve çocuğun ailesi ile diğer birim üyelerinin ilişkilerine katkıda bulunur, çocuğun bilgi ve beceri eksiklerinin nasıl giderilebileceğine yol gösterir, çocuğun eğitiminde karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümler, alınacak kararlar hakkında aile ve okul personeline eşit söz hakkı sağlar, çocuğun gelişiminin değerlendirilmesini sağlar, programın, materyalin ve başlangıç noktalarının etkililiğinin değerlendirmesine yardımcı olur (Kasar, 2004). Bu hususlar sağlıklı bir BEP hazırlamak için gereklidir.

Bireyselleştirme tek bir çocuğun bireysel ihtiyaçları üzerinde durur, verilecek eğitim BEP ile sınırlıdır ve program, çocukta geliştirilmesi düşünülen becerilere ilişkin ilkeleri belirleyen ve bunların nasıl gerçekleşeceğini ifade eden bir plan niteliğindedir. Bireyselleştirilmiş eğitim programının temel amacı çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişim özelliklerini belirleyip, bu özelliklere uygun eğitim programı düzenlemektir. Böylece bireyselleştirilmiş eğitim programı ile her engelli çocuk, kendi gereksinimlerine uygun eğitimden yararlanma olanağını bulacaktır. Şu halde BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) süreci, belirleme aşaması ile başlar. Daha sonra değerlendirme, yerleştirme, öğretim programını uygulama ve program değerlendirilmesi aşamaları ile son bulur. Ülkemizde bu aşamaların tam olarak uygulandığı söylenemez.

Akçamete ve Kargın, (1991:151) BEP oluşum sürecini aşağıdaki gibi ifade etmektedir:

1. Gönderme,
2. Disiplinler arası değerlendirme,
3. Vaka toplantısı-B.E.P.'in yazılması,
4. Eğitim/ğretim planını yerine getirme,
5. Çocuğun ilerlemesini Değerlendirme,

Fiscus ve Mandell (2002:23) ise BEP sürecinin aşağıdaki hususları içerdiğini belirtmektedirler:

- a) ocuğun o anki eğitim performansı,
 - b) Kısa dönemli ğretim hedeflerini de içeren yıllık (uzun dönemli) amaçları,
 - c) ocuğa sağlanabilecek özel eğitim hizmetlerini ve çocuğun normal eğitim programlarına ne ölçüde katılabileceğini,
 - d) Bu tür hizmetlere başlanması için düşünülen zaman ve devam edeceği süreyi, uygun amaç, ölçüt, değerlendirme sürecini, ğretim amaçlarının değerlendirilmesi için en azından bir yılı esas alan zaman çizelgesini kapsar.
- BEP süreci ile ilgili olarak aşağıdaki çalışmalar yapılır.

2.3.1. Eğitsel Tanılama ve Değerlendirme

Eğitim sisteminin en önemli amacı, tüm çocukların gelişim süreçlerindeki olası sorunlarında onlara yardımcı olabilmektir. Her ğrenci farklı bir birey olarak bazı öğrenme yetersizlikleri ve yeterliliklerini kendi içinde barındırır. Bu nedenle değerlendirme bilgileri baz alınarak bireyler için uygun bireyselleştirilmiş ğretim programları (BP) hazırlanabilir. Bu tür programlar, bireylerin engelleri olsa bile onların var olan potansiyellerini kullanma ve geliştirme ortamını sağlar (Fiscus ve Mandell, 2002:72).

Öğretmenlerin, okullarında bulunan rehberlik servisinden de yararlanarak özel eğitim gerektirdiğini gözledikleri öğrenciye yönelik olarak eğitsel ve fiziksel ortamı imkanları ölçüsünde düzenlemeye çalışması, bu çalışmaların işe yaramaması durumunda okul yönetiminin, özel eğitim gerektirdiği düşünülen bireyin eğitimi ve desteklenmesi için ilgili her tür kurum ve uzmandan destek hizmetleri sağlaması, bütün bunlara rağmen öğrencinin hala destek hizmetlerinden yararlanamaması durumunda ise yapılan tüm çalışmalar raporlaştırarak varsa tıbbi tanı ile birlikte özel eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi yani eğitsel tanılama yapılması için eğitsel tanılama izleme ve değerlendirme ekibine göndermesi ve bu hususta gönderme raporu düzenlenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

06.06.1997 tarih ve 23011 (mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 573 sayılı KHK’de tanılama şöyle ifade edilmektedir:

“Mad.5. Her aşamadaki tanılamada, bireyin eğitsel performans düzeyi belirlenir, gelişim alanlarındaki özellikleri değerlendirilir ve bu değerlendirme sonuçları dikkate alınarak eğitim amaçları ve hizmetleri planlanır, en uygun eğitim ortamına yerleştirilmesine karar verilir. Tanılama, değerlendirme ve yerleştirme sürecinin her aşamasında ailenin de görüşü alınarak katılımı sağlanır” (M.E.B., 1997a).

18.01.2000 tarih ve 23937 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde ise tanımlama şu şekilde belirtilmektedir:

“Mad.9. Tanılama: “Özel eğitim gerektiren bireylerin yeterli ve yetersiz yönleri ile bireysel özelliklerini, ilgilerini belirlemek amacıyla tıbbi, psiko-sosyal, eğitim alanlarında yapılan değerlendirme sürecidir” şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı Yönetmeliğin 11.maddesinde de tanılamamanın kimler tarafından yapılacağı belirtilmektedir. Maddeye göre, eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim ve disiplin alanlarındaki özelliklerinin belirlenerek değerlendirilmesi eğitsel tanılama sürecidir. Bireyin eğitsel tanılaması rehberlik ve araştırma merkezinde oluşturulan eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibi tarafından yapılır. Bu tanılamada bireyin; zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal gelişim öyküsü, tıbbi ve psiko-sosyal değerlendirme raporu, bireysel yeterliliklerine dayalı gelişim özellikleri, eğitim hizmetlerinden

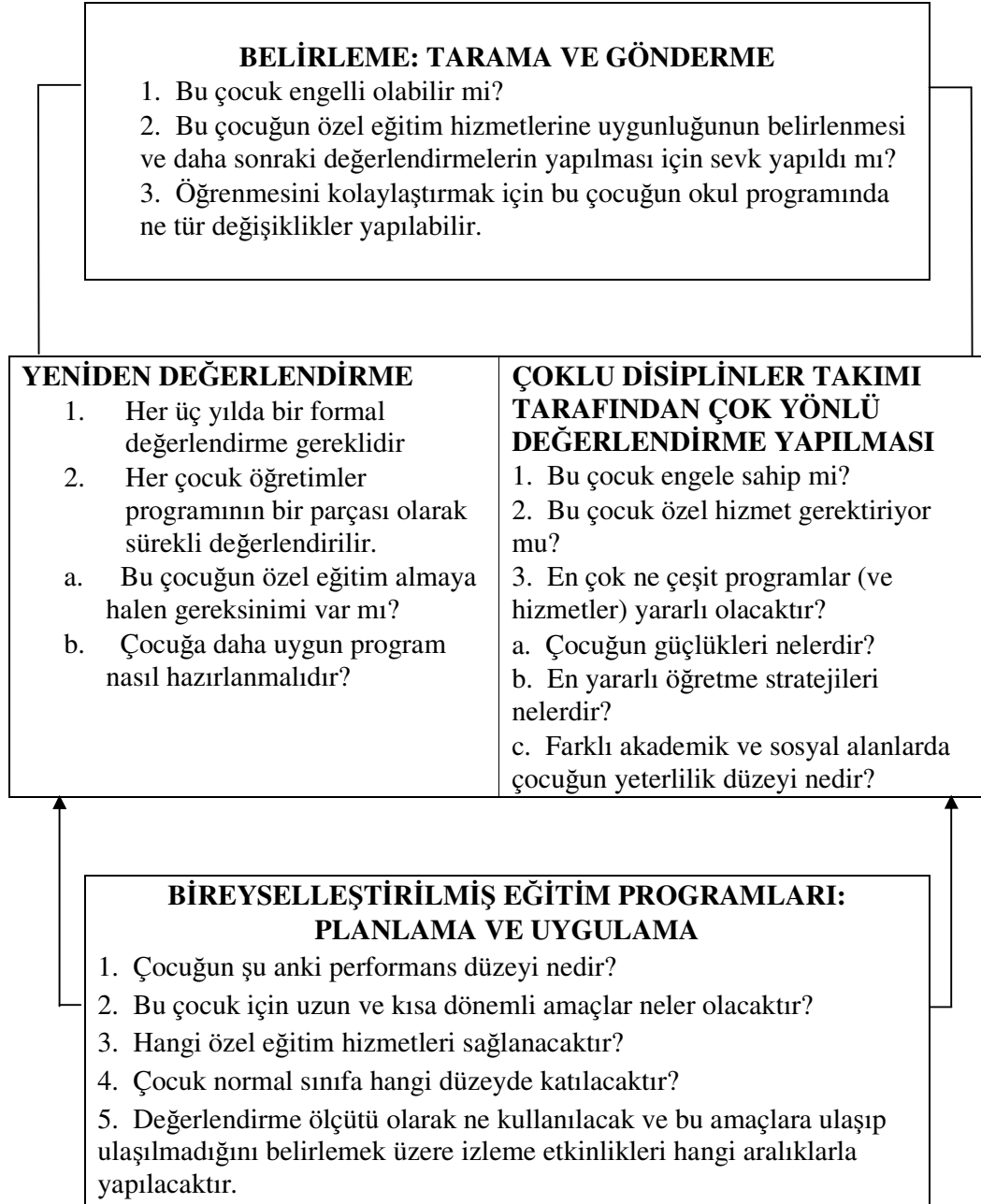
yararlanma süresi, eğitsel performansı dikkate alınır” (M.E.B., 2000).

Yetersizliği olan bir öğrencinin BEP’e alınması ve kaynaştırmanın ilk başlangıcı bu aşamada gerçekleşmektedir. Öncelikle çocuğun engelinin fark edilmesi, sürecin başlangıcıdır. Her öğrenci birey olarak farklı olduğundan öğrencilerin tanınması için çok çeşitli alanlardan uzmanlar gerekmektedir. Öğretmenlere bu aşamada çok önemli roller düşmektedir. Öğrencileri tanılamak amacıyla tarama listeleri, dereceleme ölçekleri kullanabilir ya da okul kayıtlarına başvurabilir. Zaman zaman gözlemlere yer verme de uygun bir yol olabilmektedir. Uzmanlar ise çok yönlü veriler toplayarak değerlendirme çalışmasını yaparlar.

Özel Eğitim ile ilgili 573 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede, özel eğitime muhtaç çocukların tanılama ve değerlendirilmesinde ailelerden mümkün olduğunca erken bilgi alınması, tanılama ve değerlendirme çalışmalarında onlardan mutlaka görüş alınması gerektiği belirtilmektedir.

Şekil 2.2’de Eğitsel Değerlendirme / Program Döngüsü gösterilmektedir.

Şekil 2.2. Eğitsel Değerlendirme/Program Döngüsü



Kaynak: Fiscus ve Mandell, 2002:76.

Öğrencinin tanılamasının yapılmasından sonra eğitsel gereksinimlerinin ve yerleştirme seçeneklerinin belirlenmesine ışık tutmak amacıyla değerlendirme

yapılması yerinde olacaktır. Böylece eğitsel tanılama süreci sonunda bireyin güçlü ve zayıf yönleriyle birlikte eğitsel gereksinimleri ortaya çıkacaktır. Bu aşamada amaç çocuğun eğitsel gereksinim ve gereksinim önceliklerini belirlemektir. Süreç sonunda değerlendirme raporu oluşturulması ve raporda çocuğun adı, yaşı, yeterliliği, tanılama yapılan her bir gelişim ya da disiplin alanında yapabildiği en üst becerileri, her bir gelişim ya da disiplin alanında neler yapabildiğini gösteren kaba değerlendirme çizelgesi, eğitsel gereksinimleri, yöneltileceği eğitim ortamının müfredat programına göre bireyle ilgili yapılacak uzun dönemli amaçların yazılması gerekecektir. Sonuçta böylece eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince yöneltme raporu hazırlanmış olacaktır.

2.3.2. Yerleştirme-İzleme-Yeniden Değerlendirme

Özel eğitim gereksinimleri belirlenerek tanılanmış bireyler için eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibi tarafından hazırlanan yöneltme raporu doğrultusunda özel eğitim hizmetleri kurulu, bireyin kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve sınıflara, özel eğitim okul ve sınıflarına yerleştirilmesi kararını alır (M.E.B., 2000).

18.01.2000 tarih ve 23937 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu ile ilgili olarak şunlar belirtilmiştir.

“Mad.12. Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunun, eğitim öğretim kurumlarındaki özel eğitim hizmetlerini düzenlemek, eş güdümlü bir şekilde yürütülmesini sağlamak, izlemek ve değerlendirmek üzere milli eğitim müdürlükleri bünyesinde oluşturulacaktır.

Mad.16. Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunun görevleri, öğretim yılı başında düzenlenen bir program dahilinde; zihin, beden, duyu ve sosyal yönden farklılık gösteren, öğrenme yetersizliği olan bireyleri belirlemek amacıyla, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yapılacak taramalar ve evde eğitim programları için; rehberlik ve araştırma merkezlerinde oluşturulacak eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibinin gerekli personel, araç-gereç, taşıt gibi her türlü gereksinimini karşılayarak, taramaların ve eğitim

programlarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlar. Erken tanı ve müdahale için, anaokulları ve ana sınıflarında yapılacak taramaları öncelikle planlar ve bunların uygulanmasını sağlar. Ekibin sunduğu yöneltme kararlarını değerlendirir, gerekli özel eğitim önlemlerini alır. İldeki, kaynaştırma uygulamaları yapılacak okul, kaynak oda, hazırlık ve özel eğitim sınıfları gereksinimini belirler ve açılması için gerekli önlemleri alır. Özel eğitim gerektiren bireylerin, yöneltme raporu çerçevesinde, kaynaştırma uygulamalarına, özel eğitim sınıflarına veya özel eğitim kurumlarına yerleştirilmesi kararını alır (M.E.B., 2000).

Yerleştirme kararında amaç özel eğitime muhtaç çocuk için uygun olan programı tespit etmektir. Bunun için yalnız çocuğun yeteneklerini bilmemiz yeterli değildir, bunun yanında karar verme sürecine katılanların beceri ve yeteneklerinin de göz önüne alınması gereklidir. Yerleştirme sürecinin her basamağında, kararlar verilirken birçok farklı alandan olan uzmanlarla, ailenin katılımından oluşan ekibin işbirliği gerekir. Ekipte engele, engelin türüne, özel eğitim ihtiyacına, özel eğitim biçimine, ilgili hizmete ve uygun eğitim ortamının ne olacağına karar verilmelidir. Fiscuss ve Mandell, (2002:122) yerleştirme ekibinde yer alanları, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni/danışmanı, okul yöneticileri, okul psikoloğu, konuşma ve iletişim uzmanı, mesleki eğitim uzmanı, mesleki rehabilitasyon danışmanı (engellilere iş imkanı sağlamak için onların gereksinimlerini ve becerilerini belirler.) okul hemşiresi, odyolog (normal işitme ve işitme bozukluklarının fizyolojik yapısı konusunda eğitilmiş ve işitme problemlerini teşhis edebilen kişidir.) fizyoterapist, (yetersizlikleri, fiziksel ve mekanik yöntemlerle tedavi etmek üzere eğitilmiş kişidir.) mesleki terapist, (bir doktorun yönlendirilmesine bağlı olarak, yetersizliği olan kişinin tedavisinde iyileşme ya da rehabilite sağlamak üzere eğitimsel, yaratıcı ve uğraşı aktivitelerini geliştiren kişidir.) sosyal hizmet uzmanı; tıp ve sağlık personeli; gelişimsel optometrist, (okuma gibi görsel-motor alanlarla ilgili olarak görme becerilerinin değerlendirilmesinde uzmanlaşmış kişidir.) ve fiziksel uyum eğitimcisi (engelli çocuklar ve gençler için fiziksel aktiviteler geliştirmek uygulamak için eğitilmiş kişidir.) olarak belirtmişlerdir.

Yerleştirme sürecinden sonra öğrencinin yerleştirilmiş olduğu kuruma, yerleştirme kararıyla birlikte, eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince

hazırlanmış olan ayrıntılı dosyası sunulur. Bu raporda yöneltme raporu da bulunur. Yerleştirme raporu sonucunda çocuğun, ya özel eğitim okuluna, ya okul dışı eğitime ya da kaynaştırma eğitimine devam etmesi kararı alınabilir.

Yerleştirilen öğrencilerin izlenmesi okul, eğitsel tanılama izleme ve değerlendirme ekibi ve özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından iş birliği içinde yürütülür. Öğrencinin kaydettiği gelişmeler belli aralıklarla düzenli olarak izlenir. Kayıt tarihinden itibaren en az üç aylık izleme süreci sonunda, RAM'a bağlı rehberlik ve danışma hizmetleri kurulu; uygun yerleştirilmediği düşünülen öğrenci için doğrudan özel eğitim hizmetleri kuruluna başvurabilir. Rehberlik ve danışma hizmetleri kurulu başvurusunda öğrenci ve alınan önlemler hakkında ayrıntılı bir rapor düzenler. Rapor uygun bulunursa, özel eğitim hizmetleri kurulu eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibi ile iş birliği kurarak yeni bir değerlendirme sürecini başlatır. En geç bir ay içerisinde rehberlik ve danışma hizmetleri kuruluna sonucu bildirir.

2.3.3. BEP Hazırlama ve Uygulama

Yerleştirme sonrasında bireyin yerleştirildiği kuruma eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince hazırlanmış olan ayrıntılı dosyası sunulmuştur. Bu dosyada, bireyin yaşı, yetersizliği, tüm gelişim ve disiplin alanlarında neler yapabildiğini gösteren kaba değerlendirme çizelgesi, bireyin gereksinimleri ve gereksinim öncelikleri, bireyin gereksindiği destek hizmetleri de içeren yöneltme raporu bulunur.

Özel eğitim uygulaması yapılan okul ve sınıflarında genel/mesleki öğretim programları uygulanır. Öğrencilerin özellikleri, öğrenme yeterlilikleri ve öğrenme hızları dikkate alınarak, söz konusu programlarda denkliği bozmayacak şekilde düzenlemeler yapılır. Bu programlarla birlikte destek eğitim programları uygulanması esastır. Özel eğitim gerektiren birey için geliştirilen ve ailesi tarafından onaylanan bireyselleştirilmiş eğitim programı; bireyin, ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek

eğitim hizmetlerini içeren özel eğitim programıdır (M.E.B., 2000). Her öğrenci farklı bir birey olarak bazı öğrenme yetersizlikleri ve yeterliliklerini kendi içinde barındırır. Çocukların yaklaşık %20'sinin yaşamlarının belli bir döneminde herhangi bir tür özel eğitim gereksinimine sahip olduğu, bu çocukların yaklaşık %2 gibi bir bölümünün ise, ağır ve karmaşık örnekler olduğu tahmin edilmektedir (Özaksoy ve Zihni, 2001:34). Bu sebeplerle özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler için BEP hazırlanır. BEP, bireyin o anki performansını, kısa dönemli öğretim hedeflerini de içeren uzun dönemli amaçları, bireye sağlanabilecek özel eğitim hizmetlerini ve bireyin normal eğitim programlarına ne ölçüde katılabileceğini, bu tür hizmetlere başlanması için düşünülen zaman ve devam edeceği süreyi, uygun amaç ölçüt değerlendirme sürecini, öğretim amaçlarının değerlendirilmesi için en azından bir yılı temel alan zaman çizelgesini içerir.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı, grup hedefleri doğrultusunda kişinin kişisel hedeflerinin olması ve bu hedeflere nasıl ulaşılacağına ortaya konmasıdır. Başka bir ifadeyle, okula devam eden her çocuk için hedef aynı olsa da, tutulan yol ve yolculuğun süresi farklı olacaktır. Ancak özel eğitim gereksinimi olan birey için bu yolun BEP süreci ile çizilmesi ve değerlendirilmesi gerekir.

Özel eğitim kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda, özel eğitim gerektiren bireyler için, bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur. Bu birimlerin, yakın çevrelerinde birim kurulamayan kurumlardaki özel eğitim gerektiren bireylere de destek eğitimi vermesi için hizmet alanları özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir (M.E.B., 2000). BEP geliştirmek amacıyla ilgili ekip, her alana ilişkin, öğrencinin o anki performans düzeyini belirten değerlendirme raporuna sahip olmalıdır (Schmitt,1978:51).

Öğrencinin gereksinimine, bir diğer deyişle neler öğretilene karar vermek, BEP hazırlamanın ilk basamağıdır. Öğrenci, BEP geliştirme birimi

tarafından bilgi toplama amacıyla değerlendirmeye alınır. Bu değerlendirmeden sonra, öğrencilerden toplanan bilgiler doğrultusunda belirlenen disiplin alanlarında bir sene boyunca sınıfta işlenecek ünitelere ve konulara karar verilir. Daha sonra bu ünite ve konularla ilgili kaba değerlendirme yapılarak alt konular belirlenir. Alt konular belirlendikten sonra performans düzeyinin ayrıntılı değerlendirilmesine gidilir.

Buna göre BEP geliştirme birimi; Bireyin evde, okulda ve toplum içinde ne yaptığını, istediği ya da gereksindiği şeylerin neler olduğunu, şu anda neler yapabildiğini, öncelik sırasına konulmuş eğitsel gereksinimlerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla en çok bir yıllık uzun dönemli amaçlarını, ne tür bir destek hizmetine gereksinim duyduğunu, hangi koşullarda ne tür ve nasıl düzenlemeler yapmak gerektiğini yazarak BEP'i hazırlamış olur (Özaksoy ve Zihni, 2001:37). Uzun dönemli amaçlar, öğrenciden bir yıllık süre içerisinde öğrencinin kazanması gereken amaçlardır. Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanırken kurumda öğrencinin performansı, öğrencinin öncelikli gereksinimleri ve aile tercihleri göz önüne alınmaktadır. Uzun dönemli amaçlar; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerileri içerir. Uzun dönemli amaç arasındaki ölçülebilir ara basamaklar ise kısa dönemli amaçlardır. Öğretmenler kısa dönemli amaçları beceri analizi yöntemiyle hazırlar ve amaca ulaşma ölçütünü koyar (Otizm, 2005).

Belirlenen performans düzeyi genel olmaktan ziyade somut ve uygulanabilir tarzda olmalıdır.

Şekil 2.3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı taslağını göstermektedir.

Şekil 2.3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

Okul Yılı	
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP)	
BEP Başlangıç_____	
BEP'in yeniden incelenmesi _____	
Adı_____	Doğum Tarihi_____ Yaş_____ Sınıf_____
Adres_____	Tel_____ Aile / Vasi_____
Okul Bölgesi_____	Ülke_____
Okul / Bölge / Program sağlayan kurum_____	Ülke_____
Özel eğitim programı ve hizmetlerinin belirlenmesi (sınıf, başlangıç tarihi ve katılım süresi)	
Düzenli eğitim programına katılım düzeyi (sınıf ve katılım düzeyi)	
Eğer ilk yerleşimi ise, dahi önceki sınıf, bina, program belirtilmeli.	
Var olan eğitim performans düzeyi değerlendirmeleri (tarihi içermeli) İsim_____	
Okul yılı_____	
Kısa dönemli hedefleri belirleyen kişi (lerin) unvanı	
Bir dahaki periyodik inceleme ve değerlendirme tarihi ve ölçütü	
Periyodik inceleme tarihi_____	
Ölçüt_____	
Yeniden değerlendirme tarihi_____	
Yerleştirme ve program planlama konferans üyeleri	
(Karşıt görüşleri X işareti koyarak belirtiniz ve bu görüşü içeren mektubu iliştiniz)	
Aşağıdaki kişiler, bu dokümanı geliştirip, görüştüler ve dokümanın çocuk için uygun olduğuna ve uygulanmasına ilişkin görüş birliğine vardılar.	
Tarih	İsim ve Unvan
Yalnızca ilk yerleşimi için	
Çocuğun yerleştirilmesi ile ilgili bildirim hakkından vazgeçerek, BEP'te yazılan programa yerleştirilmesini ve bu BEP hakkında bilgilendirildiğini kabul ediyorum.	
Tarih	İmza-Anne-Baba/Vasi

Kaynak:Fiscus ve Mandell, 2002:167.

2.3.4. Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı Hazırlama - Değerlendirme

Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlandıktan sonra öğretmen tarafından uygulamaya dönük olarak “Bireyselleştirilmiş öğretim planı” (BÖP) hazırlanır. Plan, BEP’in istenilen hedefe ulaşmasında özel öğretim planlarını kapsayan bir uygulama planıdır. BÖP, bireyselleştirilmiş eğitim programında belirlenen uzun dönemli amaçlara, öğrencinin yerleşmiş olduğu eğitim ortamında ulaşılmasını sağlayan bir uygulama planı olarak görülebilir. BÖP, içerik olarak uzun dönemli amaçlara varmak için belirlenen kısa dönemli amaçları, detaylı bir değerlendirmeyi, öğretimin planlanmasını ve BÖP’ün değerlendirmesini kapsar. Yapılan bu değerlendirme BEP’in daha sonraki uzun dönemli amaçlarının ortaya konmasını sağlayacaktır.

Bu değerlendirme davranış basamaklarını ortaya koyar. Bunun için ölçme araçlarının uygulanması gerekmektedir. Bu sayede öğrencinin ihtiyacı olan öncelikler doğrultusunda gelişim alanlarında öğretimin yapılacağı basamak belirlenmiş olur. Bu doğrultuda da beceri ve kavram analizleri yapılır. Kavramları ve becerileri daha küçük parçalara ayırarak öğretim daha da kolaylaştırılmaya çalışılır. Bu amaçla öncelikle ölçüt bağımlı testlerle öğrencilerin sahip olduğu kavram ve beceri düzeyleri belirlenir ve böylece amaçları ortaya konulur.

Beceri analizi öğretimi kolaylaştırır ve her bir basamaktaki ilerlemenin açık bir şekilde görülmesini sağlar. Programda yer alan beceriye yönelik amaçların işlem basamakları (temel becerileri), daha küçük alt basamaklara ayrılabilir. Örneğin: Öğrenci, 1. Musluğu açar. Musluğun başını, elinin baş ve diğer parmakları arasında kalacak şekilde tutar. Musluğun başını, açma yönünde çevirir. 2. Ellerini sabunlar. Sabunu alır. Sabunu diğer elinin avuç içine koyar. Ellerini suyun altına tutar. Ellerini suyun altından çeker. Boştaki elinin avuç içini sabunun üzerine koyar. Ellerini ileri geri hareket ettirir. Sabunu yerine koyar. Ellerini birbirine sürterek sabunlar. Biçiminde basamaklandırılabilir (M.E.B., 2001b:XX-XXI).

Kavram analizi ise bir kavramın ilişkili ve ilişkisiz niteliklerinin belirlenmesi işidir. Örneğin, “kare” kavramı için tek ilişkili nitelik, onun şeklinin kare olmasıdır. Kare şeklinde olan nesnenin rengi, büyüklüğü, malzemesi gibi nitelikler ise ilişkisiz niteliklerdir. Analizi yapılacak kavramın ilişkili ve ilişkisiz nitelikleri bu şekilde belirlendikten sonra ilişkisiz nitelikler, kolaydan zora doğru sıraya konur. Yani nesnenin rengi, büyüklüğü ve malzemesi sırayla değiştirilir. Çünkü ilişkisiz nitelikleri zorlaştıkça kavramın öğrenilmesi de zorlaşmaktadır. Aynı büyüklükte, aynı renkte ve aynı malzemeden nesneler arasından kare olanı göstermek; farklı renkte, farklı büyüklükte ve farklı malzemeden olan nesneler arasından kare olanı göstermek daha kolaydır (M.E.B., 2001b:XXII).

Beceri, kavram ve konu analizleri yapıldıktan sonra ölçüt bağımlı ölçü araçları hazırlanmasına başlanabilir. Ölçüt bağımlı ölçü araçları “bildirimler”, “ölçüt” ve “sorular” olmak üzere üç bölümden oluşur. Ölçüt bağımlı ölçü aracının uygulanmasında, ölçüt bağımlı ölçü aracının, öğrencinin performans düzeyini gerçek olarak saptayabilmesi için, her bildirimle ilgili olarak kullanılan araç çeşitlerinin birbirinden farklı olmasına özen gösterilmelidir.

Ölçüt bağımlı testlerin bireylere uygulanmasından sonra kısa dönemli amaçların belirlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla oluşturulacak kısa dönemli amaçlar bireyin bir gün, bir hafta bir ay ya da bir ünite sonunda hangi performans düzeyine ulaşacağına ölçülebilir ifadelerle yazılmasıdır. Kısa dönemli amaçlar özel eğitim gereksinimi olan bireyin öğretmeni tarafından kısa dönemli planlarında (günlük ve ünite) belirtilmiş olmalıdır (Özaksoy ve Zihni, 2001:39). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin 80. maddesinde de “Öğretmenin) Günlük planlarında özel eğitim gerektiren öğrencinin bireysel ve gelişim özelliklerini dikkate alarak, alacağı önlemleri belirtmiş olması, konularına dikkat edilir” denilmektedir (M.E.B., 2000).

Bu durumda kısa dönemli hedefler, bireyin o anki performans düzeyi ile uzun dönemli amaçları arasında ölçülebilir ara basamaklar olarak tanımlanır Kısa dönemli hedefler, istenilen performansın tanımlanmasını, istenilen performansın

hangi koşullar altında gerçekleşmesinin gerektiğini, kabul edilir performans için gerekli ölçütlerin sıralanmasını kapsamalıdır. Kısa dönemli hedefler bireyin gösterdiği son davranıştan başlamalı ve davranışsal açıdan yazılabilir olmalı, yapılacak işin hangi koşullar altında olacağını açıkça belirtmeli, bir performansın standardını ortaya koymalı, eğitimsel olarak anlamlı olmalı, hedef ifadeleri değişik davranış düzeylerini içermelidir (Fiscus ve Mandell, 2002:204-209). Görüldüğü üzere BÖP'ün BEP içindeki yeri son derece önemlidir. BEP'in hedeflerine ulaşması, BÖP sürecinin sağlıklı olarak planlanıp uygulanması ile mümkün olmaktadır.

Bunlara ek olarak, kısa dönemli hedefler, eğitim boyutunda anlamlı olmalı ve gelişiminin tüm alanlarını kapsamalıdır. Bu sayede bireyin belirlenen uzak hedeflere ulaşması kolaylıkla sağlanabilecektir. Bu sayede sağlıklı olarak belirlenen kısa dönem hedefler öğretimde en azami düzeyde başarıyı sağlamaya yarayacaktır.

Şekil 2.4. hedef yazmaya uygun olan ve olmayan örnekleri göstermektedir.

Şekil 2.4. Hedef İfadesi Yazmada Uygun ve Uygun Olmayan Eylemler

Uygun Eylemler		Uygun Olmayan Eylemler
Yazmak	Seçmek	Bilmek
Çizmek	Sınıflamak	Anlamak
Çoğaltmak	Karşılaştırmak	İnanmak
Kaldırmak	Tanımak	Geliştirmek
Yerleştirmek	Ayırt etmek	Dinlemek
Kopya etmek	Tanımlamak	Beğenmek
Adlandırmak	Ayrırmak	Hoşlanmak
Betimlemek	Eleştirmek	
Açıklamak	Seçmek	
Listelemek	Saymak	
İsimlendirmek	Tekrarlamak	

Kaynak:Fiscus ve Mandell, 2002:205.

BÖP'ün uygulamaya dönüştürülmesi; tespit edilen kısa dönemli amaçlar doğrultusunda, detaylı değerlendirmeyi yaparak ve öğretim yapılacak davranış basamaklarını tespit edip bu basamaklara uygun amaçları yazarak, davranışın öğretimine ilişkin metot ve tekniklerin belirlenmesi ve öğretimin belirlenen süre içinde gerçekleştirilmesidir. Böylece öğretim istenilen amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmiş olacaktır.

Bu noktada eğitim ortamının düzenlenmesi de önem taşımaktadır. Yapısal açıdan binaların iç ve dış duvarları pürüzsüz olmalı, geçişlerde sivri çıkıntılar bulunmamalı, okulun bölümleri, öğrencinin yolunu rahatlıkla bulabileceği şekilde tabelalarla donatılmış olmalı, bölümlerin yazıyla ifadesi yanında, isimli ve şekilli tablolara yer verilmeli, yerlerde, kaymayan bir zemin malzemesi kullanılmalı; tuvalet, rampa vb. yerlerde tutunma barları bulunmalı, sınıfların yeterli ışık, ısı ve havayı alması sağlanmalı, gürültünün girmesini önleyecek düzenlemeler yapılmalı, yazı tahtaları ve panolar, yükseklik açısından ayarlanabilir olmalı, masa ve sıralar sabit olmamalı, bunların ve sınıfta bulunabilecek diğer mobilyaların sivri köşeli olmamasına dikkat edilmeli, ihtiyaç duyulan özel cihazların kullanılabilmesi için sınıfta yeterli sayıda priz olmalı, öğrenci sayısına ek olarak birkaç kişinin daha bulunabileceği büyüklükte olmalı, öğrencilerin kişisel eşyalarını koruyabileceği dolapların bulunduğu çok amaçlı bir dersane özelliği taşımalı, ilköğretim okulları bünyesinde yer alan ve özel eğitim gerektiren öğrencilerin bulunduğu sınıflar, diğer sınıfların arasına dağıtılmalı ve bu tür sınıfların, giriş katında olmasına dikkat edilmeli, konuların işlenişine uygun olarak işitsel ortamların düzenlenmesi, görsel ortamların düzenlenmesi, üç boyutlu modeller, film, televizyon vb. araç gereçlerden yararlanılması sağlanmalı, öğretimin başlangıcında sınıfın fiziksel ortamının sade olmasına aşırı uyaran olmamasına, bireysel çalışma ortamlarının düzenlenmesine, “U” biçiminde oturuş düzeni olmasına dikkat edilmeli, sınıf ortamı düzenlenirken öğrencilerin de görüşleri alınmalı, onların ortama ait olma duygusunun geliştirilmesi ve değerli oldukları fikrinin hissettirilmesine özen gösterilmelidir (M.E.B., 2001b:XXXIII-XXXIV).

2.3.5. BEP İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

İzleme ve değerlendirme aşamaları, BEP sürecinin en önemli bölümleri olarak düşünülebilir. BEP ekibi yılda en az bir kez öğrenci gelişimini gözlemelidir. Mutlaka uygulanan kaynaştırma programının etkisini takip etmek gerekir. İyi düzenlenmiş ve iyi uygulanan bir değerlendirme sistemi olmazsa, çok iyi hazırlanmış bir BEP dahi başarısız olur. İyi düzenlenmiş ve doğru uygulanan değerlendirme sistemi ile sıradan bir BEP bile sürekli düzenleme ve geliştirmeler sonucunda, çok iyi bir BEP halini alabilir. Eğer BEP'teki değerlendirme bölümü olmazsa, orijinal değerlendirme bulgularının gerektirdiği düzenlemeler yapılamaz ve daha uygun planlarla öğretim stratejileri uygulanamaz. Böylece ne BEP, ne de öğrenci yeterince verimli olur. BEP dokümanında, belirlenmiş hizmetlerin planlama başlangıç tarihleri ve devam edeceği süreleri, uygun, objektif ölçütler ve değerlendirme yöntemleri, en azından aylık olarak öğretim hedeflerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini belirleyecek bir programı, programın günlük süresi, programın yıl içinde uygulanacağı günlerin sayısı, izleme ve değerlendirme verilerine göre değişiklik gerekli görüldüğünde bu değişikliklerin hemen yapılacağı hususları bulunmalıdır.

2.3.5.1. BEP'in İzlenmesi

Uygulayıcılardan, bilginin toplanması ve bu bilginin düzenli aralıklarla belirlenmiş olan amaçlarla karşılaştırılması için izleme yapılmalıdır. İzleme sayesinde BEP'i uygulamakla yükümlü olan uzmanlara, kullandıkları yöntemlerde gerekli değişiklikler yapmaları için sistematik olarak veri sağlanır ve ekibe BEP'in uygulanmasını, planlanmış programın etkinliğini ve uygunluğunu değerlendirmede kullanılacak veriler sağlanır. Böylece, verilerin toplanıp, amaç ve hedeflerle karşılaştırılması ile BEP süreci tamamlanır.

BEP ekibi, en az yılda bir kez öğrencinin gelişiminin kaydedilip, düzenli olarak gözden geçirilmesini sağlamakla sorumludur. İzleme işlevi yoluyla BEP ekibi; Hedef ve amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğini, uygulayıcıların sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini, program değişikliklerinin belli bir

bilgi birikimine dayalı yapıp yapılmadığını belirtir (Fiscus ve Mandell, 2002:238). Özellikle yanlış veya yetersiz tanı ve değerlendirme süreci ülkemiz için geçmiş yıllarda oldukça sık karşılaşılan bir durum olmuştur. Bu nedenle her tanıya en güvenilir durumlarda bile kuşkuyla bakılması gerekmektedir (Oktay, Gürkan ve Haktanır, 2005:95).

Ayrıca BEP yılda en az üç kez incelenmelidir. İncelemeler sınıf öğretmeni tarafından düzenlenmelidir. Çocuğun gelişimi konusunda aile görüşü mutlaka aranmalıdır. Bir gözden geçirme toplantısı ailenin akşam yemeğinde gerçekleştirilebilir. Olanaklı olması durumunda çocuk da gözden geçirme sürecinin bir parçası haline getirilmelidir ve hedeflerin oluşturulmasına dahil edilmelidir. Çocuk incelemede yer almamışsa, görüşleri herhangi bir tartışmada değerlendirilmelidir (Ozida, 2005).

2.3.5.2. BEP'in Değerlendirilmesi

BEP'in uygulanması anlamına gelen BÖP'te yer alan öğretim amaçlarının öğretimi belli süre içerisinde tamamlandıktan sonra BÖP'te belirlenmiş olan öğretim amaçlarının öğrencide gerçekleşip gerçekleşmediği, ölçüt bağımlı testlerde öğretimi yapılacak davranış basamaklarının kazanılıp kazanılmadığına bakılarak değerlendirilir (Özaksoy ve Zihni, 2001:42). Öğretmenler öğrencilerinin BÖP'ünde yer alan her bir kısa dönemli amaçla ilgili olarak ilerleme değerlendirmesini yapar ve kaydederler. Bu değerlendirmelerini raporlaştırarak BÖP değerlendirme raporu olarak birime sunarlar. İlerlemeyi engelleyen ya da sınırlandıran nedenler varsa, bunu belirtirler. BEP geliştirme birimi, BEP değerlendirme raporlarını alarak BEP'in uzun dönemli amaçları doğrultusunda bireysel izleme çizelgesi kullanarak bireydeki ilerlemeyi değerlendirir. Bu sonuca göre ilerleme varsa BEP'in daha sonraki uzun dönemli amaçları belirlenir. Tespit edilen süre içerisinde BEP'in uzun dönemli amaçları doğrultusunda ilerleme yoksa, ilerlemeyi engelleyen nedenler belirlenir.

Bu nedenler, öğrenciden kaynaklanan nedenler, öğretimle ilgili nedenler, ortamdan kaynaklanan nedenler, destek hizmetleri ile ilgili nedenler, anne babanın eğitim öğretim sürecindeki yeri ile ilgili nedenler, BEP geliştirme birimi ile ilgili nedenler, eğitim personeli ile ilgili nedenler, ekip ile ilgili nedenler ve yerleştirme ile ilgili nedenler olarak ortaya çıkabilmektedir (Kasar, 2004). Bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanmasında ilerlemeyi değerlendiren birim, bu değerlendirmesini raporlaştırarak BEP değerlendirme raporu olarak ekibe sunacaktır.

BEP'in uygunluğu, BEP ekibi tarafından en az yılda bir kere, düzenli olarak değerlendirilmelidir. Değerlendirme için temel bilgi kaynağı, izleme yoluyla toplanan bilgilerden oluşur. Değerlendirmenin ilk temel amacı, BEP'in çocuk üzerindeki etkisine bakmaktır. İkinci amaç da, ekibin etkili ve verimli işleyip işlemediğinin değerlendirilmesidir (Fiscus ve Mandell, 2002:239,240). Çocuğun durumu ile ilgili çok farklı değerlendirme yöntemleri vardır. Bunlar: gözlem, görüşme ve tartışma, anketler, testler ve kontrol listeleridir (Sarı, 2002:180).

2.3.6. BEP'in Tarihçesi

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1975 yılında çıkan Federal Yasa'da tüm engelli çocukların güçlüklerinin belirlenip, bu güçlüklerine uygun bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması öngörülmüştür. Federal yasa, PL 94-142 Birleşik Devletler Kongresi'nden geçen bütün engelli çocukların eğitimini içeren bir yasadır (Akçamete ve Kargın, 1991:151).

PL. 94-142'nin Eylül 1980'de tam olarak uygulanması, bazı kişiler için bir ideali yansıtırken, bazıları için de, en azından uzun yıllardır süren bir rüyanın gerçekleştirilmesiydi. Bazıları da 94-142'yi gelip geçici bir hareket olarak gördüler. Gerçekte, Tüm Engelli Çocuklar için Eğitim Yasası; Amerika'nın, eğitim, sosyal ve politik güçleri ile eğilimlerinin birikimi sonucu oluşmuştur. 1960'larda ağırlık kazanan insan hakları hareketleri, özel gereksinimi olmayanlar kadar özel gereksinimi olan insanların da hak ve gereksinimlerine verilen önemi artırmıştır. Bu yasa ile birlikte özel gereksinimli kişilerin okul sistemlerine alınıp, kaynaştırıldığına

tanık olunmuştur. Yasa doğrultusunda Amerikan toplumundaki özel gereksinimli kişiler yararına yapılmış değişiklikler şunlardır:

- Test etme, değerlendirme, etiketlendirme ve yerleştirme süreçlerinin yapıcı bir şekilde sorgulanması,
- Anne-baba organizasyonlarının etkinliğinin ve anne-babaların giderek politik kararların daha çok farkında olmalarının sağlanması,
- Eğitim teknolojisinde ilerleme sağlanması,

Özel gereksinimli çocukların haklarının yasama ve yargı sistemleri ile güvence altına alınmasıdır (Fiscus ve Mandell, 2002:3).

Ülkemizde ise Resmi Gazetenin 06.06.1997 tarih 23011 (mükerrer) sayısında yayınlanan 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin aşağıda belirtilen maddesi ile BEP yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir.

“Mad.4. (f) bendi, özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır” (M.E.B., 1997a).

2.4. İlgili Araştırmalar

Karataş (1996) tarafından “Zihinsel Engelli Çocuklara Yemek Pişirme Becerilerini Kazandırmada Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyalinin Etkisi(Resimli Tarife Kitabına Bakarak Hazır Çorba Pişirme Becerisi)” adlı yüksek lisans tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Araştırma 4 denek üzerinde yapılmıştır. Araştırmada yemek pişirme becerileri ön koşul davranışlarını yerine getiren öğretilebilir zihinsel engelli öğrencilere “Resimli Tarife Kitabına Bakarak; Yemek Pişirme Becerisi Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyali” ile yapılan öğretim uygulamasının öğrencilerin hazır çorba pişirme becerisi alt amaçlarını gerçekleştirmelerinde etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan

çalışmada elde edilen bulgular şöyledir: Her öğrencide “Yemek Pişirme Becerisi Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyali ile hazır çorba pişirme becerisinin öğretimi sonucunda bu becerilerin alt amacı tüm öğrencilerde gerçekleşmiştir. Her öğrencide becerinin “Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyali” ile sunulmuş olması Yemek Pişirme becerilerinin kazandırılmasında “Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyali ‘nin etkili olduğu belirtilmiştir.

Özokçu (1977) tarafından “Zihin Engelli Çocuklara Dikiş Dikme Becerilerinin Kazandırılmasında Model Olma ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyalinin Etkililiği” adlı yüksek lisans tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Araştırma 8 denek üzerinde yapılmıştır. Araştırmada: “Model Olma, Sözel Yönergeyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Dikiş Dikme Becerisi Öğretim Ünitesi”nin uygulanmasının her bir öğrencinin teğel yapma ve iki delikli düğme dikme becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açmada, “Geleneksel Yöntemle Sunulan Dikiş Dikme Becerisi Öğretim Ünitesi”nin uygulanmasına göre daha etkili olduğu, her bir öğrencinin teğel yapma ve iki delikli düğme dikme becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açtığı, “Geleneksel Yöntemle Sunulan Dikiş Dikme Becerisi Öğretim Ünitesi”nin her bir öğrencinin teğel yapma ve iki delikli düğme dikme becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açmadığı belirlenmiştir.

Diler (2000) tarafından “Zihinsel Engelli Öğrencilere Resim-İş Becerilerinin Kazandırılmasında “Amaçların Tüm Beceri ve İleri Zincirleme Yaklaşımlarına Göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Resim-İş Becerileri Öğretim Materyali”nin Etkililiği” adlı yüksek lisans tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Araştırma 4 denek üzerinde yapılmıştır. Araştırmada “Amaçların Tüm Beceri Yaklaşımına Göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Resim-İş Becerileri Öğretim Materyali” ile yapılan öğretim bir öğrenci dışında üç öğrencinin resim-iş becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açtığı, ancak üç oturumluk öğretim süresinin bir öğrenci dışında, becerinin kazanılması için yeterli olmadığı izleniminin edinildiği, Amaçların İleri Zincirleme Beceri Yaklaşımına Göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Beceri Öğretim Materyalleri ile yapılan

öğretim, öğrencilerin resim-iş becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açtığı, ancak üç oturumluk öğretim süresinin bir öğrenci dışında becerinin kazanılması için yeterli olmadığı izleniminin edinildiği, “Amaçların Tüm Beceri Yaklaşımına Göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Beceri Öğretim Materyali” ve Amaçların İleri Zincirleme Yaklaşımına Göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Beceri Öğretim Materyali” ile yapılan öğretim sonucunda öğrencilerin resim-iş becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirme düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığının bulunduğu belirlenmiştir.

Demir (1996) tarafından “Zihinsel Engelli Öğrencilere Düğme Dikme Becerilerinin Kazandırılmasında “Model Olma ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Düğme Dikme Becerisi Öğretim Materyali”nin Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Araştırma 3 denek üzerinde yapılmıştır. Araştırmada, “Model Olma ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Düğme Dikme Becerisi Öğretim Materyali” ile yapılan öğretim uygulamasının, öğrencilerin düğme dikme becerilerinin alt amaçlarını gerçekleştirmelerine yol açtığı belirlenmiştir.

Tazebaş (2000) tarafından yapılan “Görme Engelli Öğrencilere, Belirlenen Rotalar Boyunca Bağımsız Hareketin Kazandırılmasında “Fiziksel Yardım ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Rota Öğretim Materyali”nin Etkililiği” adlı yüksek lisans tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmıştır. Araştırma iki denek üzerinde yapılmıştır. Araştırmada, görme engelli öğrencilere “Fiziksel Yardım ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Rota Öğretim Materyali” ile yapılan öğretim uygulamasının, öğrencilerin belirlenen rotalar boyunca, yönelim becerilerini ve önceden öğrendikleri bağımsız hareket becerilerini sıralı bir şekilde kullanmalarında etkili olduğu belirlenmiştir.

2.5. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okulları 1-5. sınıflarında 2004/2005 eğitim öğretim yılında kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için BEP ile ilgili

olarak süreçte yapılması gereken eğitsel tanılama ve değerlendirme, yöneltme, BEP'nin hazırlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili sınıf öğretmeni ve yöneticilerin görüşlerini belirleyerek bunları analiz etmek ve bunlarla ilgili önerilerde bulunmaktadır.

2.6. Araştırmanın Önemi

Gelişim alanları itibarıyla birbirinden farklılık teşkil eden bireylere, durumlarına uygun eğitim ortamları sağlandığında, mevcut potansiyellerini ortaya çıkarabilmekte, yaşamdan haz almakta ve böylece kendini gerçekleştirmenin tadına varmaktadırlar. Araştırmanın, kaynaştırma eğitime tabi olan öğrenciler için BEP hazırlanması gerektiğinden hareketle, var olan durumu ortaya koyma ve ortaya çıkan sorunlara çözüm yolu bulmaya yardımcı olacağı ve kaynaştırma eğitime tabi olan öğrencilerin eğitimi açısından öğretmen ve yöneticilere ışık tutacağı düşünülmektedir.

2.7. Problem Cümlesi

“İlköğretim Okulu 1-5. sınıflarda kaynaştırma eğitime tabi olan öğrenciler için BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin görüşleri nelerdir?” Bu problem doğrultusunda ortaya çıkan alt problemler de aşağıda ifade edilmiştir.

2.8. Alt Problemler

BEP Geliştirme Birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullarda görevli yönetici ve öğretmenler ile ilgili:

1. Öğretmen ve yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hakkındaki mevcut durumla ilgili görüşleri nelerdir?

2. Öğretmen ve yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ile ilgili çözüm yollarına ilişkin görüşleri nelerdir?

2.9. Sayıtlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Araştırmada kullanılan anketin geçerliliği konusunda başvuru uzman kanıları yeterlidir.
2. Anketteki soruları cevaplandıracak öğretmen ve yöneticilerin kişisel görüşlerini gerçeğe uygun olarak belirtecekleri kabul edilmektedir.
3. Araştırma için kullanılan ölçme araçlarının ve yöntemlerinin araştırmanın amacına uygunluğu kabul edilmektedir.

2.10. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma yapılacak örneklem grubu Zonguldak ilinde merkez, ilçe, belde ve köy ilköğretim okullarının 1-5. sınıflarında görev yapan ve kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri ve bu kurumların yöneticileri ile sınırlıdır. Araştırmada elde edilen sonuç ve önerilerin, kaynaştırma eğitimi yapılan tüm ilköğretim okullarına genellenebileceği düşünülmektedir.
2. Araştırmada kullanılacak ölçme aracı öğretmen ve yöneticilere uygulanan anketlerle sınırlıdır.

2.11. Tanımlar

Özel Eğitim: Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimleri için özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş eğitim programları ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamda sürdürülen eğitimidir (M.E.B., 2000).

Kaynaştırma: Özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel okul öncesi ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır (M.E.B., 2000).

Özel Eğitim Kurumları: Özel eğitim gerektiren bireylere hizmet veren, Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki resmi ve özel okul ve merkezlerdir (M.E.B., 2000).

Özel Eğitim Okulları: Özel eğitim gerektiren bireylere hizmet veren, özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemlerinin uygulandığı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki yatılı ve gündüzlü resmi ve özel okullardır (M.E.B., 2000).

Özel Eğitim Gerektiren Birey: Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireylerdir (M.E.B., 2000).

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (BEP): Özel eğitim gerektiren birey için geliştirilen ve ailesi tarafından onaylanan, bireyin ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek eğitimlerini içeren özel eğitim programıdır (M.E.B., 2000).

Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP): Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının amaçlarına ulaşılmasında gerekli özel öğretim planlarını içeren uygulama planıdır (Özaksoy ve Zihni, 2001:39).

Eğitim Bölgesi: Bir koordinatör müdürün yönetiminde Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönetmeliği'nde belirtilen ölçütlere göre belirlenen ve eğitim hizmetlerinin daha etkin olarak sunulabileceği uygun büyüklükte bölgedir .

Merkez Okul: Bölgedeki eğitim kurumları ve yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim ve öğretimlerini sürdürecekleri eğitim kurumudur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, araştırma süreci, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modelinin genel tarama (survey) türü kullanılmıştır. Survey denilince akla ilk gelen şey, genellikle anket ve mülakat teknikleridir (Kaptan, 1998).

Tarama modellerini Karasar (2002 :77) şöyle açıklamaktadır:

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektedir”.

Bu sebeplerden araştırmacı anketi, bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi bulunan ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanan okullarda görevli yönetici ve öğretmenler ile ilgili anket; bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi bulunmayan ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmayan okullarda görevli yönetici ve öğretmenler ile ilgili anket olmak üzere iki ayrı şekilde hazırlamıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2004-2005 öğretim yılında Zonguldak İli merkez, ilçe ve köy ilköğretim okullarından kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan 215 ilköğretim okulunda görev yapan 1-5. sınıf öğretmenleri ve bu okulların yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırma evrenini oluşturan 215 okuldan Basit Tesadüfi Örneklem Yöntemi ile 20 okul seçilmiş ve araştırma, seçilen bu okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticiler üzerinde yürütülmüştür.

Bu tür örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığı vardır. Yani yansızlık kuralının uygulanabildiği bir örneklemedir (Balcı, 2001). Zonguldak İli merkez, ilçe ve köy İlköğretim okullarından, kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan ve örneklem olarak alınan okullar aşağıda Tablo 3.1’ de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Örneklemdeki İlköğretim Okulları ve Anket Uygulanan Öğretmen ve Yönetici Sayıları

Okulun adı:	Öğretmen	Yönetici	Toplam
Ereğli Ormanlı İ.Ö.O.	4	1	5
Ereğli Nurdan ve A. O. Oğuz İ.Ö.O.	6	1	7
Alaplı A. Zeki Atalay İ.Ö.O.	7	2	9
Ereğli İsmet İnönü İ.Ö.O.	8	1	9
Ereğli Atatürk İ.Ö.O.	8	2	10
Alaplı Atatürk İ.Ö.O.	7	1	8
Zonguldak Üzülmüş İ.Ö.O.	9	2	11
Ereğli Çayırılı İ.Ö.O.	6	1	7
Ereğli Kurtlar İ.Ö.O.	6	1	7
Kozlu Kılıç İ.Ö.O.	3	1	4
Devrek Karşıyaka 100. Yıl İ.Ö.O.	7	1	8
Gökçebey Atatürk İ.Ö.O.	7	1	8
Devrek Yassıören İ.Ö.O.	1	-	1
Devrek İstiklal İ.Ö.O.	2	1	3
Gökçebey Herkime H. R. Sin. İ.Ö.O.	2	1	3
Gökçebey Karapınar İ.Ö.O.	3	1	4
Devrek Gazi İ.Ö.O.	3	1	4
Devrek Yeni Mah. Torlaklar İ.Ö.O.	1	-	1
Devrek Atatürk İ.Ö.O.	3	1	4
Devrek Eğerci İ.Ö.O.	1	1	2
TOPLAM	94	21	115

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi Zonguldak İli merkez, ilçe ve köylerindeki normal ve birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında, sınıfında kaynaştırma eğitime tabi öğrencisi olan toplam 115 öğretmen ve yöneticiye (müdür ya da müdür yardımcısı, müdür yetkili öğretmen) anket uygulanmıştır. Örneklem olarak seçilen ilköğretim okullarından, BEP geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okullar için hazırlanan anketin uygulanabileceği sadece bir tane ilköğretim okulu bulunmuştur. Bu hususta hangi ilköğretim okullarında BEP geliştirme birimi bulunduğu ve hangi okullarda BEP hazırlandığına ilişkin Zonguldak RAM’da da resmi bir kaydın bulunamaması sebebiyle (Ek:4/A,B), BEP geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okullar için hazırlanan anket yalnızca Ereğli İlçesi Nurdan ve A.O. Oğuz İlköğretim Okulunda 6 öğretmen ve 1 yöneticiye uygulanabilmiştir. Geriye kalan 19 ilköğretim okulunda ise BEP geliştirme birimi bulunmadığından ve BEP hazırlanmadığından, BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullar için hazırlanan anket uygulanmıştır. BEP geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okullar için hazırlanan anketin sadece 6 öğretmen ve 1 yönetici olmak üzere toplam 7 kişiye uygulanabilmesi sebebiyle elde edilen verilerin genellenebilme özelliği bulunmadığından, bu verilerle ilgili analiz yapılmamış, bunların dışında kalan 88 öğretmen ve 20 yöneticinin görüşleri ile ilgili analizler yapılmıştır. Bu durumda anket uygulanan okulların % 95’inde BEP geliştirme birimi olmadığı ve BEP hazırlanmadığı, %5’inde ise BEP geliştirme birimi bulunduğu ve BEP hazırlandığı söylenebilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin görev türleri, cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, öğrenim durumları, görev yerleri, program geliştirme alanında ders/kurs alıp almadıkları, özel eğitim ile ilgili ders/kurs alıp almadıkları, kaynaştırma eğitimi ile ilgili ders/ kurs alıp almadıkları, BEP ile ilgili ders/kurs alıp almadıkları, okullarında rehber öğretmen bulunup bulunmadığı, okullarında BEP geliştirme birimi bulunup bulunmadığı ve okullarında BEP hazırlanıp hazırlanmadığı durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.2. Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Türlerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Görev Türleri	f	%
Öğretmen	88	81,5
Yönetici	20	18,5
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılanların %81,5'i öğretmen %18,5'i yöneticidir.

Tablo 3.3. Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Cinsiyet	f	%
Erkek	64	59,3
Bayan	44	40,7
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılanların %59,3'ü erkek % 40,7'si bayandır.

Tablo 3.4. Öğretmen ve Yöneticilerin Hizmet Sürelerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Hizmet Süreleri	f	%
1-4 yıl	8	7,4
5-10 yıl	29	26,9
11-15 yıl	31	28,7
16-20 yıl	19	17,6
21-30 yıl	19	17,6
30 yıl üstü	2	1,9
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %7,4'ü 1-4 yıllık, %26,9'u

5-10 yıllık, %28,7'si 11-15 yıllık, %17,6'sı 16-20 yıllık, %17,6'sı 21-30 yıllık, %1,9'u 30 yıl üstü öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Bu veri doğrultusunda araştırmaya katılanların çoğunluğunun 1-15 yıllık öğretmen ve yöneticilerden oluştuğu, çok kıdemli öğretmenlerin azınlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5. Öğretmen ve Yöneticilerin Öğrenim Durumlarına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Öğrenim Durumları	f	%
2-3 Yıllık Eğt.Ens.	8	7,4
Yüksek Öğretmen Okulu	1	0,9
Eğitim Y. O.	21	19,4
A.Ö.F. Ön Lisans	9	8,3
Eğitim Fakültesi	56	51,9
Diğer	13	12,0
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %7,4'ü 2-3 yıllık eğitim enstitüsü, 0,9'u yüksek öğretmen okulu, %19,4'ü eğitim yüksek okulu, %8,3'ü A.Ö.F. Ön Lisans programı, %51,9'u eğitim fakültesi mezunu, %12'si de diğer okullardan mezun olmuştur. Bu veriler doğrultusunda araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin yarısından fazlasının eğitim fakültesi mezunu olduğu (%51,9) görülmektedir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun ilçe, köy ve beldelede görev yapan öğretmen ve yöneticilerden oluşması, 2-3 yıllık okullardan mezun kıdemli öğretmenlerin il merkezinde yoğunlaşmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 3.6. Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yerlerine göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Öğrenim Durumları	f	%
Köy	12	11,1
Belde	23	21,3
İlçe	68	63
İl	5	4,6
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %63'ü ilçe merkezinde geriye kalanları ise köy, belde ve il merkezinde görev yapmaktadır. Bu veri doğrultusunda araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin büyük bir kısmının ilçede görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 3.7. Öğretmen ve Yöneticilerin Program Geliştirme Alanında Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Program Geliştirme Alanında Ders/Kurs Alındı mı?	f	%
Evet	42	38,9
Hayır	66	61,1
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %61,1'inin program geliştirme alanında ders/kurs almadığı ortaya çıkmaktadır. BEP hazırlanması ve uygulanması ile ilgili program geliştirme alanında da bilgi sahibi olması gereken öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun bu alanda gerekli eğitimi almadan eğitim öğretim çalışmalarını yürütmeye çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 3.8. Öğretmen ve Yöneticilerin Özel Eğitim Alanında Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Özel Eğitim Alanında Ders/Kurs Alındı mı?	f	%
Evet	29	26,9
Hayır	79	73,1
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %73,1'inin özel eğitim alanında ders/kurs almadığı ve sınıfında özel eğitime ihtiyaç gösteren ve kaynaştırma

eğitimine tabi öğrencisi bulunan öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin bu alanda hiçbir ders/ yada kurs almadan sınama yanılma yolu ile çalışmalarını sürdürmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 3.9. Öğretmen ve Yöneticilerin Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Ders/Kurs Alındı mı?	f	%
Evet	28	25,9
Hayır	80	74,1
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %74,1'inin kaynaştırma eğitimi ile ilgili ders/kurs almadığı ve sınıfında özel eğitime ihtiyaç gösteren ve kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin bu alanda hiçbir ders/ yada kurs almadan sınama yanılma yolu ile çalışmalarını sürdürmeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.10. Öğretmen ve Yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirilmesi, Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi ile İlgili Ders/Kurs Alıp Almadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

BEP ile İlgili Ders/Kurs Alındı mı?	f	%
Evet	14	13
Hayır	94	87
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %87'sinin yani araştırmaya katılanların büyük bir kısmının BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili ders/kurs almadığı ve sınıfında özel eğitime

ihtiyaç gösteren ve kaynaştırma eğitime tabi öğrencisi bulunan öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin, hazırlanması zorunlu olan BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili hiçbir ders/ yada kurs almadan sınama yanılma yolu ile bu alanda çalışmalarını sürdürmeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.11. Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Rehber Öğretmen Bulunup Bulunmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Okulda Rehber Öğretmen Bulunuyor mu?	f	%
Evet	49	45,4
Hayır	59	54,6
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görev yaptıkları okulların %54,6'sında rehber öğretmen bulunmadığı görülmektedir. Bu veri doğrultusunda sınıfında özel eğitime ihtiyaç gösteren, kaynaştırma eğitime tabi öğrencisi bulunan ve bu öğrenciler için BEP hazırlaması gereken öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin çoğunluğunun, BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak yardım alabilecekleri bir rehber öğretmen olmadan çalışmalarını sürdürmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 3.12. Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Bulunup Bulunmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

BEP Geliştirme Birimi Bulunuyor mu?	f	%
Evet	6	5,6
Hayır	102	94,4
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %94,4'ünün görev yaptıkları okullarda BEP geliştirme birimi bulunmadığı görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda sınıfında özel eğitime ihtiyaç gösteren, kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin neredeyse tamamına yakın kısmının, kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için hazırlanması zorunlu olan BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak BEP geliştirme birimi olmadan bu alanda çalışmaları sürdürmeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.13. Öğretmen ve Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okullarda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanıp Hazırlanmadığına göre Dağılımları (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

BEP Hazırlanıyor mu?	f	%
Evet	24	22,2
Hayır	84	77,8
Toplam	108	100

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %77,8'i görev yaptıkları okullarda kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için hazırlanması zorunlu olan BEP'in hazırlanmadığını belirtmektedirler. Tablo 3.13'te öğretmen ve yöneticilerin %94,4'ünün okulda BEP geliştirme birimi olmadığını belirtmelerine ve BEP'in de bu birim tarafından hazırlanması gerekmesine rağmen, yönetici ve öğretmenlerin %22,2'sinin okulda BEP hazırlandığını belirtmeleri, soruya, BEP'in nasıl hazırlandığını bilmeden tesadüfi olarak cevap verdikleri ihtimalini güçlendirmektedir. Bu veriler doğrultusunda sınıfında özel eğitime ihtiyaç gösteren ve kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan öğretmenlerin ve bu okulların yöneticilerinin çoğunluğunun, (%77,8) bu öğrenciler için hazırlanması zorunlu olan BEP'i hazırlamadan eğitim öğretim çalışmalarını sürdürmeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması-Veri Kaynakları

Araştırma verilerinin toplanmasında izlenen yollar ve kullanılan araçlar aşağıda açıklanmıştır:

Araştırma için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Bunun için konu ile ilgili tez, kitap, makale ve diğer kaynaklar taranmıştır.

Araştırmada verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan, BEP geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okullar için hazırlanan anket ve BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullar için hazırlanan anket olmak üzere iki ayrı form kullanılmıştır.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okullar için hazırlanan anketin II.Bölümünde, mevcut durumla ilgili durumu belirlemek amacıyla 22 madde, III.Bölümünde çözüm yolları ile ilgili durumu belirlemek amacıyla 11 madde oluşturulmuştur. Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullar için hazırlanan anketin II.Bölümünde mevcut durumla ilgili durumu belirlemek amacıyla 29 madde, III.Bölümünde çözüm yolları ile ilgili durumu belirlemek amacıyla 11 madde oluşturulmuştur. İki anketin de I.Bölümlerinde kişisel bilgilerle ilgili ortak 12 maddeye yer verilmiştir. Anket örnekleri Ek 1-2’de verilmiştir.

Anket Zonguldak İli Merkez, ilçe, belde ve köylerinde kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin bulunduğu ilköğretim okullarında 2005 yılı Mart-Mayıs ayları arasında uygulanmıştır. Araştırma için Milli Eğitim Bakanlığından izin alınmıştır. (Ek-3)

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verilerinin analizinde “SPSS For Windovs 10.0” paket programından yararlanılmıştır.

Anketlerle ilgili, öğretmen ve yöneticilere ait kişisel bilgilerle, BEP hazırlanması ve uygulanması ile ilgili mevcut duruma ilişkin görüşler ve BEP’in hazırlanması ve uygulanması ile ilgili ortaya çıkan sorunların çözüm yollarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla frekans ve yüzde dağılımları bulunmuştur.

Araştırmaya katılanlara uygulanan anketlerdeki cevapların değerlendirilmesinde beşli seçenek kullanılmıştır. (1 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 2 “Katılmıyorum”, 3 “Kararsızım”, 4 “Katılıyorum”, 5 “Tamamen Katılıyorum”)

Anketteki olumsuz soru maddelerinde ise 5 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 4 “Katılmıyorum”, 3 “Kararsızım”, 2 “Katılıyorum”, 1 “Tamamen Katılıyorum” olarak alınmıştır. Olumsuz (negatif) olarak belirlenen anket maddeleri:

- a) BEP geliştirme birimi bulunan ve BEP hazırlanan okul yönetici ve öğretmenleri ile ilgili anket II. Bölüm 19. anket maddesi.
- b) BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okul yönetici ve öğretmenleri ile ilgili anket) II.Bölüm 6. 8. 19. 23. 24. 25. 26. 27. 28. ve 29. anket maddeleri.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek alt problemler doğrultusunda genel bulgulara yer verilmiştir.

4.1. “Öğretmen ve Yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hakkındaki Mevcut Durumla İlgili Görüşleri Nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu problemle ilgili veriler frekans ve yüzde kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.1. Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP’in Gerekliliği ile Öğretmen ve Yöneticilere Yeni Roller Yüklemesi Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Öğretmen Yönetici	35	32.4	64	59.3	1	0.9	7	6.5	1	0.9	108	100
2	Öğretmen Yönetici	46	42.6	54	50.0	2	1.9	4	3.7	2	1.9	108	100
3	Öğretmen Yönetici	50	46.3	37	34.3	10	9.3	10	9.3	1	0.9	108	100
19	Öğretmen Yönetici	22	20.4	37	34.3	7	6.5	35	32.4	7	6.5	108	100
23	Öğretmen Yönetici	7	6.5	53	49.1	13	12.0	28	25.9	7	6.5	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP'in gerekliliği ile öğretmen ve yöneticilere yeni roller yüklemesi hakkındaki görüşlerini belirlemede 5 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.1. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Eğitimde bireysel farklılıkların dikkate alınması, sınıf ortamındaki özel gereksinimli çocuklara uygun bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır” maddesine %32.4, %59.3 ile tamamen katıldıkları veya katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi öğretmen ve idarecilere yeni roller ve sorumluluklar yüklemektedir.” maddesine %42.6, %50 ile tamamen katıldıklarını veya katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitime ihtiyaç gösteren öğrencilerin normal öğrencilerle birlikte kaynaştırma eğitimine tabi tutularak bireysel farklılıklarını dikkate alan Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması gelişimlerini olumlu yönde desteklemektedir.” maddesine %46.3, %34.3 ile tamamen katıldıklarını veya katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitime tabi olan tüm öğrencilerin yalnızca özel alt sınıflarda ya da özel eğitim okullarında öğrenimlerini sürdürmesi onların gelişimini olumlu yönde destekler.” maddesine %20.4, %34.3 ile tamamen katıldıklarını veya katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmadığından bireysel farklılıklar dikkate alınamamaktadır.” maddesine %6.5, %49.1, %12.0 ile tamamen katıldıkları, katıldıkları veya kararsız oldukları ortaya çıkmaktadır.

Bu durum öğretmenlerin ve yöneticilerin BEP'in gerekliliğine ve BEP'in öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınmasını sağladığına inandıkları, ancak özel eğitim kaynaştırma eğitimine ihtiyaç gösteren öğrencilerin kaynaştırma eğitimine tabi olarak normal sınıflarda öğrenimlerini sürdürmesi yerine özel eğitim okullarında ya da özel alt sınıflarda normal öğrencilerden bağımsız olarak eğitimlerini sürdürmelerinin uygun olacaklarını belirttikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun öğretmenlerin ve yöneticilerin özel eğitime tabi öğrencilerin eğitiminin özel çaba gerektirmesi sebebiyle normal sınıflarda eğitim öğretimlerini sürdürmelerinin zor olacağı düşüncesinden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4.2. Yönetici ve Öğretmenlerin, Okullarındaki BEP Çalışmalarının Gereği gibi Yapılıp Yapılmadığı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4	Öğretmen Yönetici	10	9.3	27	25.0	19	17.6	41	38.0	11	10.2	108	100
5	Öğretmen Yönetici	10	9.3	30	27.8	15	13.9	46	42.6	7	6.5	108	100
6	Öğretmen Yönetici	7	6.5	48	44.4	17	15.7	29	26.9	7	6.5	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, okullarındaki BEP çalışmalarının gereği gibi yapılp yapılmadığı hakkındaki görüşlerini belirlemede 3 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.2. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Okulda kaynaştırma eğitime tabi olan öğrencilerin performanslarını belirlemek amacıyla gerekli çalışmalar yapılmaktadır” maddesine %17.6, %38.0, %10.2 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını ve kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda kaynaştırma eğitime tabi olan öğrencilerin kısa dönemli eğitim hedeflerini de içeren yıllık amaçları, usulüne uygun olarak hazırlanmaktadır.” maddesine %13.9, %42.6, %6.5 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını ve kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda kaynaştırma eğitime tabi olan öğrenciler ile ilgili bireyselleştirilmiş eğitim programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli çalışmalar yapılmamaktadır.” maddesine %6.5, %44.4, %15.7 ile tamamen katıldıklarını, katıldıklarını veya kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Bu tablo öğretmenlerin ve yöneticilerin, okullarında, kaynaştırma eğitimi ve BEP ile ilgili çalışmaların gereği gibi yapılmadığını ortaya koymaktadır. Bu

duruma sebep olarak ise öğretmen ve yöneticilerin bu husustaki bilgi eksikliği gösterilebilir.

Tablo 4.3. Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP ile İlgili Yeterli Bilgiye Sahip Olma ve Bu Alanda Çeşitli Birimlerden Yararlanma Durumları Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7	Öğretmen Yönetici	5	4.6	17	15.7	23	21.3	57	52.8	6	5.6	108	100
8	Öğretmen Yönetici	5	4.6	49	45.4	14	13.0	34	31.5	6	5.6	108	100
9	Öğretmen Yönetici	8	7.4	12	11.1	22	20.4	60	55.6	6	5.6	108	100
11	Öğretmen Yönetici	4	3.7	22	20.4	9	8.3	58	53.7	15	13.9	108	100
12	Öğretmen Yönetici	4	3.7	10	9.3	9	8.3	60	55.6	25	23.1	108	100
13	Öğretmen Yönetici	4	3.7	9	8.3	12	11.1	58	53.7	25	23.1	108	100
14	Öğretmen Yönetici	2	1.9	22	20.4	12	11.1	49	45.4	23	21.3	108	100
15	Öğretmen Yönetici	4	3.7	24	22.2	13	12.0	49	45.4	18	16.7	108	100
16	Öğretmen Yönetici	4	3.7	28	25.9	9	8.3	52	48.1	15	13.9	108	100
17	Öğretmen Yönetici	3	2.8	13	12.0	14	13.0	60	55.6	18	16.7	108	100
22	Öğretmen Yönetici	8	7.4	10	9.3	5	4.6	67	62.0	18	16.7	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP ile ilgili yeterli bilgiye sahip olma ve bu alanda çeşitli birimlerden yararlanma durumları hakkındaki görüşlerini belirlemede 11 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.3. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin performanslarını belirleme çalışmasında yeterli bilgiye sahibim” maddesine %21.3, % 52.8, %5.6 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için uzun ve kısa dönem amaç belirleme konusunda yeterli bilgiye sahip değilim.” maddesine %4.6, % 45.4, %13.0 ile tamamen katıldıklarını, katıldıklarını ya da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler ile ilgili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda yeterli bilgiye sahibim.” maddesine % 20.4, % 55.6, % 5.6 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını, ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitim konusunda rehberlik ve araştırma merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.”maddesine %8.3, %53.7, %13.9 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını, ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimi konusunda rehberlik ve araştırma merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır” maddesine % 55.6, % 23.1 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Bireyselleştirilmiş eğitim programı konusunda rehberlik ve araştırma merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.” maddesine %53.7, % 23.1 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.” maddesine % 45.4, % 21.3 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitim konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.” maddesine %45.4, %16.7 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimi konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.” maddesine %48.1, %13.9 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması ile ilgili beceri ve kavram

analizi konusunda yeterli bilgiye sahibim” maddesine %55.6, % 16.7 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi bulunmamasına rağmen bölgedeki diğer okullarda bulunan bu birimden yeterince faydalanma imkanı bulunmaktadır.” maddesine %62.0, % 16.7 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullarda görevli öğretmen ve yöneticilerin, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi ve BEP konusunda kendilerini yeterince bilgi sahibi olarak görmedikleri, okulda ya da eğitim bölgesinde bulunan rehber öğretmenlerden BEP, kaynaştırma eğitimi ve özel eğitim konularında yeterince yararlanamadıkları, BEP, özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi konularında Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince yararlanamadıkları, diğer okullardaki BEP geliştirme birimlerinden yararlanamadıkları ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 4.4. Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP Sürecine Ailenin Katılımı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
10	Öğretmen Yönetici	7	6.5	22	20.4	9	8.3	52	48.1	18	16.7	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP sürecine ailenin katılımı ile ilgili görüşlerini belirlemede 1 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.4. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Kaynaştırma eğitime tabi olan öğrencinin ailesi okula gereksinimlerini iletmektedir” maddesine %48.1, %16.7 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu duruma, kaynaştırma eğitimi ile ilgili, ailelerin yeterince bilgi sahibi olmamasının sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 4.5. Yönetici ve Öğretmenlerin, Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Fiziki Mekanların Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
18	Öğretmen Yönetici	3	2.8	9	8.3	4	3.7	58	53.7	34	31.5	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, kaynaştırma eğitimi ile ilgili fiziki mekanların uygunluğu ile ilgili görüşlerini belirlemede 1 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.5. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Kaynaştırma eğitimi için okulda fiziksel ortam (kaynak oda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi, bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, rampa, ses yalıtımı, ışık düzeni gibi) uygundur.” maddesine %53.7, % 31.5 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Bu tablo BEP geliştirme birimi olmayan ve BEP hazırlanmayan okullarda görevli yönetici ve öğretmenlerin görevli oldukları okullarda kaynaştırma eğitimi ile ilgili fiziki ortamı uygun bulmadıklarını ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 4.6. Yönetici ve Öğretmenlerin, Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince Tanılama ve Yöneltilme Kararlarının Gereği Gibi Alınıp Alınmadığı Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20	Öğretmen Yönetici	4	3.7	22	20.4	14	13.0	55	50.9	13	12.0	108	100
21	Öğretmen Yönetici	2	1.9	16	14.8	23	21.3	52	48.1	15	13.9	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince tanılama ve yöneltilme kararlarının gereği gibi alınıp alınmadığı ile ilgili görüşlerini belirlemede 2 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.6. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince sağlıklı bir tanılama sürecinden (güçlü ve zayıf yönleriyle birlikte eğitim gereksinimlerinin ortaya konduğu bir tanılama) geçerek kaynaştırmaya tabi olmaktadır.” maddesine %50.9, %12 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince sağlıklı bir yöneltilme kararı (bireyin yetersizliği, gelişim alanlarında yapabildiği en üst beceriler ve bu gelişim alanında neler yapabildiğini gösteren değerlendirme çizelgeleri, eğitsel gereksinimleri ve gereksinim öncelikleri, gereksinebileceği destek hizmetleri ve eğitim ortamlarının bulunduğu bir karar) verilmektedir.” maddesine %48.1, %13.9 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen ve yöneticiler, eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibinin, özel eğitime muhtaç öğrencilerin tanılanması ve yöneltilme yapılması ile ilgili gerekli çalışmaları sağlıklı bir şekilde yapmadığını düşünmektedirler.

Tablo 4.7. Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP'in Uygulanabilirliği veya Uygulanmaması Sonucu Ortaya Çıkabilecek Sorunlar Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24	Öğretmen Yönetici	7	6.5	53	49.1	11	10.2	28	25.9	9	8.3	108	100
25	Öğretmen Yönetici	15	13.9	61	56.5	11	10.2	13	12.0	8	7.4	108	100
26	Öğretmen Yönetici	14	13.0	46	42.6	14	13.0	28	25.9	6	5.6	108	100
27	Öğretmen Yönetici	13	12.0	29	26.9	18	16.7	41	38.0	7	6.5	108	100
28	Öğretmen Yönetici	14	13.0	42	38.9	11	10.2	35	32.4	6	5.6	108	100
29	Öğretmen Yönetici	3	2.8	22	20.4	17	15.7	47	43.5	19	17.6	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP'in uygulanabilirliği veya uygulanmaması sonucu ortaya çıkabilecek sorunlar hakkındaki görüşlerini belirlemede 6 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.7. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Okulda bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle diğer öğrencilerden farklı bir eğitim-öğretim yapılamamaktadır.” maddesine %6.5, %49.1 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin normal öğretim programını geriden takip ederek ilerlemeleri sağlanmaktadır.” maddesine %13.9, %56.5 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencileri genelde serbest bırakarak sadece sosyal ve psikolojik davranışları kontrol altında tutulmaya çalışılmaktadır.” maddesine %13.0, %42.6 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda

bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle sınıflar kalabalık olduğu için herhangi bir çalışma yapılması mümkün değildir.” maddesine %16.7, %38.0, %6.5 ile kararsız olduklarını, katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Okulda bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle zaman zaman fırsat bulunduğu ilgilendirilmektedir.” maddesine %13.0, %38.9, %10.2 ile tamamen katıldıklarını, katıldıklarını, ya da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Anketin “Bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması ve uygulanması zaman gerektirdiğinden uygulanması mümkün değildir.” maddesine %43.5, %17.6 ile katılmadıklarını ya da kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen ve yöneticiler, BEP ile ilgili uygulamalarda okulda ya da sınıflarda sıkıntılar olduğunu, bu öğrencilerle okulda ve sınıflarda diğer öğrencilerden farklı bir eğitim-öğretim yapılamadığını, bu öğrencilerin normal öğretim programını geriden takip ederek ilerlemelerinin sağlandığını, bu öğrencilerle zaman zaman fırsat bulunduğu ilgilenebildiğini, bu öğrencilerin sınıflarda genelde serbest bırakılarak sadece sosyal ve psikolojik davranışlarının kontrol altında tutulmaya çalışıldığını ortaya koymuşlardır. Ankete katılanlar, BEP hazırlanması ve uygulanmasının zaman gerektirdiğinden uygulanmasının mümkün olmadığı hususuna ise ağırlıkla katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durumda altı maddede belirtilen görüşler birbirini desteklemektedir.

4.2. Öğretmen Ve Yöneticilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çözüm Yollarına İlişkin Görüşleri Nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu problemle ilgili veriler frekans ve yüzde kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.8. Yönetici ve Öğretmenlerin, BEP'in Hazırlanması ve Uygulanması ile İlgili Çözüm Yolları Hakkındaki Görüşleri (BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan İlköğretim Okulları İçin)

Madde No	Gruplar	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Öğretmen Yönetici	45	41.7	57	52.8	2	1.9	1	0.9	3	2.8	108	100
2	Öğretmen Yönetici	53	49.1	50	46.3	2	1.9	1	0.9	2	1.9	108	100
3	Öğretmen Yönetici	63	58.3	43	39.8	2	1.9	-	-	-	-	108	100
4	Öğretmen Yönetici	64	59.3	2	38.9	1	0.9	1	0.9	-	-	108	100
5	Öğretmen Yönetici	59	54.6	47	43.5	1	0.9	1	0.9	-	-	108	100
6	Öğretmen Yönetici	55	50.9	51	47.2	2	1.9	-	-	-	-	108	100
7	Öğretmen Yönetici	59	54.6	47	43.5	2	1.9	-	-	-	-	108	100
8	Öğretmen Yönetici	58	53.7	7	43.5	3	2.8	-	-	-	-	108	100
9	Öğretmen Yönetici	58	53.7	44	40.7	4	3.7	2	1.9	-	-	108	100
10	Öğretmen Yönetici	59	54.6	44	40.7	4	3.7	1	0.9	-	-	108	100
11	Öğretmen Yönetici	47	43.5	47	43.5	1	10.2	2	1.9	1	0.9	108	100

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP'in hazırlanması ve uygulanması ile ilgili çözüm yolları hakkındaki görüşleri ile ilgili görüşlerini belirlemede 11 anket maddesi kullanılmıştır. Tablo 4.8. incelendiğinde öğretmen ve yöneticiler anketin “Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi konularında öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.” maddesine %41.7, %52.8 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması konusunda öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.” maddesine

%49.1, %46.3 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimi yapılan bütün ilköğretim okullarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Biriminin kurulması gereklidir” maddesine %58.3, %39.8 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitime yönelik olarak okullardaki fiziki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.” maddesine %59.3, %38.9 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma eğitimi yapılan her okulda rehber öğretmen bulunması gereklidir.” maddesine %54.6, %43.5 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Rehber öğretmenlerin özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programa hazırlanması konusunda gerekli bilgi ve beceri ile donatılabilmesi için gerekli eğitimden geçirilmesi gereklidir” maddesine %50.9, %47.2 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün İnternet vasıtası ile uygulama örneklerine yer vermesi gereklidir” maddesine %54.6, %43.5 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Özel eğitim ve program geliştirme alanında uzman kişilerin eğitim bölgesi koordinatör okullarında görevlendirilerek bilgilerinden faydalanılması gereklidir.” maddesine %53.7, %43.5 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Rehberlik ve araştırma merkezlerinin okullarda özel eğitim alanında etkin bir rehberlik ve işbaşında yetiştirme görevi üstlenebilmeleri için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gereklidir” maddesine %53.7, %40.7 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Milli eğitim müdürlüğü bünyesinde bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturularak yeterli personelin görev yapması sağlanmalıdır.” maddesine %54.6, %40.7 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir. Anketin “Kaynaştırma konusunda gezici öğretmenlere yer verilmeli.” maddesine %43.5, %43.5 ile tamamen katıldıklarını ya da katıldıklarını belirtmişlerdir.

Böylece öğretmen ve yöneticiler, bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili çözüm yolları hususunda, ankette belirtilen maddelerin tamamını çözüm yolu olarak görmekte yani ilgili personelin alanda ders

ya da kurs alması, BEP ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili fiziksel eksikliklerin giderilmesi, kaynaştırma eğitimi yapılan okullarda rehber öğretmen bulunması, koordinatör okullarda uzman personel görevlendirilmesi, R.A.M. ile ilgili yasal düzenlemeler yapılarak BEP ve kaynaştırma eğitimi konusunda daha çok faydalanılması, internet vasıtası ile BEP ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili uygulama örneklerine yer verilmesi, M.E.M. bünyesinde BEP geliştirme birimi oluşturulması, bu alanda gezici öğretmenlere yer verilmesi gibi tüm çözüm yollarını uygun bulmaktadırlar.

Ankette, bu hususta başka çözüm yolları olup olmadığının belirtilmesi istenmiş olmasına rağmen, bu konuda sadece bir kişinin ankette belirtilen maddelerden farklı bir çözüm yolu ortaya koyması, diğerlerinin görüş belirtmemesi sebebiyle ilgili bölüm değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

SONUÇ

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve öneriler bulunmaktadır;

“Öğretmen ve yöneticilerin bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkındaki mevcut durumla ilgili görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin anketlerden elde edilen bulgular şöyledir;

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan ilköğretim okullarında araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %61,1'inin program geliştirme alanında, %73,1'inin özel eğitim alanında, %74,1'inin kaynaştırma eğitimi ile ilgili, %87'sinin BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili ders/kurs almadığı, görev yaptıkları okulların %54,6'sında rehber öğretmen bulunmadığı, %94,4'ünün görev yaptıkları okullarda BEP geliştirme birimi bulunmadığı, %77,8'inin görev yaptığı okullarda kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için hazırlanması zorunlu olan BEP'in hazırlanmadığı ortaya çıkmıştır.

BEP'in gerekliliği ile öğretmen ve yöneticilere yeni roller yüklemesi hususunda, ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu olumlu görüş belirtmektedirler. Buna rağmen özel eğitime tabi olan tüm öğrencilerin yalnızca özel alt sınıflarda ya da özel eğitim okullarında öğrenimlerini sürdürmesinin onların gelişimini olumlu yönde destekleyeceğine inananların oranının da yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin ve yöneticilerin BEP'in gerekliliğine ve BEP sayesinde öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığına inandıklarını,

buna rağmen kaynaştırma eğitimine ihtiyaç gösteren öğrencilerin kaynaştırma eğitimine tabi olarak normal sınıflarda öğrenimlerini sürdürmesi yerine özel eğitim okullarında ya da özel alt sınıflarda normal öğrencilerden bağımsız olarak eğitimlerini sürdürmelerinin uygun olacağını düşündüklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu husus yönetici ve öğretmenlerin, BEP'in gerekliliğine inandıkları hususu ile ilişmektedir.

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullarda, kaynaştırma eğitimi ve BEP ile ilgili çalışmaların gereği gibi yapılmadığı ortaya çıkmaktadır.

Yönetici ve öğretmenlerin, BEP ile ilgili yeterli bilgiye sahip olma ve bu alanda çeşitli birimlerden yararlanma durumları hususunda, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi ve BEP ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu hususlarda rehberlik ve araştırma merkezi personelinden ve okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulamadıkları, okulda BEP geliştirme birimi bulunmamasına rağmen bölgedeki diğer okullarda bulunan BEP geliştirme birimlerinden de yeterince faydalanma imkanı bulamadıkları anlaşılmaktadır.

BEP hazırlanması sürecinde, öğrencinin ailesinin okula gereksinimlerini tam olarak iletmediği ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili okulda fiziksel ortam (kaynak oda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi, bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, rampa, ses yalıtımı, ışık düzeni gibi) uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

BEP geliştirme birimi bulunmayan ve BEP hazırlanmayan okullarda görevli yönetici ve öğretmenler eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince tanılama ve yöneltme kararlarının gereği gibi alınmadığını düşünmektedirler.

BEP'in uygulanabilirliği veya uygulanmaması sonucu ortaya çıkabilecek sorunlar hakkında ise kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için, okulda ve sınıflarda

diğer öğrencilerden farklı bir eğitim-öğretim yapılamadığı, bu öğrencilerin normal öğretim programını geriden takip ederek ilerlemelerinin sağlandığı, bunlarla zaman zaman fırsat bulunduğu ilgilendiği, bu öğrencilerin sınıflarda genelde serbest bırakılarak sadece sosyal ve psikolojik davranışlarının kontrol altında tutulmaya çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Ankete katılanlar, BEP hazırlanması ve uygulanmasının zaman gerektirdiğinden uygulanmasının mümkün olmadığı hususuna ise ağırlıkla katılmadıklarını belirtmişlerdir.

“Öğretmen ve yöneticilerin bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi ve bireyselleştirilmiş eğitim programı ile ilgili çözüm yollarına ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin anketlerden elde edilen bulgular şöyledir;

BEP’in hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin çözüm yolları hakkındaki görüşleri ile ilgili olarak yönetici ve öğretmenlerin: Özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, eğitim programlarının hazırlanması ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama konularında, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra ise hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması; kaynaştırma eğitimi yapılan bütün ilköğretim okullarında BEP geliştirme biriminin kurulması; özel eğitime yönelik olarak okullardaki fiziki eksikliklerin giderilmesi; kaynaştırma eğitimi yapılan her okulda rehber öğretmen bulunması; rehber öğretmenlerin özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programa hazırlanması konusunda gerekli bilgi ve beceri ile donatılabilmesi için gerekli eğitimden geçirilmesi; özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulamalarıyla ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün İnternet vasıtasıyla uygulama örneklerine yer vermesi; özel eğitim ve program geliştirme alanında uzman kişilerin eğitim bölgesi merkez okullarında görevlendirilerek bilgilerinden faydalanılması; RAM’ların, okullarda özel eğitim alanında etkin bir rehberlik ve işbaşında yetiştirme görevi üstlenebilmeleri için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması; milli eğitim müdürlükleri bünyesinde BEP geliştirme birimi oluşturularak yeterli personelin görev yapması; kaynaştırma eğitimi konusunda gezici öğretmenlere yer verilmesi gerektiği hususları çözüm yolu olarak ortaya çıkmaktadır.

Son olarak, kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan okullarda görevli öğretmen ve idarecilerin, yasal yönden zorunlu ve eğitsel yönden gerekli olmasına rağmen, kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için, BEP hazırlamadan, sınama ve yanılmalar yaparak çalışmalarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okullarında kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin tamamının program geliştirme, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi ve BEP ile ilgili ders ya da kurs almaları gerekmektedir. Bu amaçla eğitim fakültelerinde gerekli düzenlemelerin yapılabileceği gibi görev esnasında hizmet içi eğitim yoluyla da bu hususlardaki eksikliklerin giderilebilmesi mümkün görülmektedir. Bu ders ya da kurslarda BEP'in ve kaynaştırma eğitiminin gerekliliği, BEP hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi, beceri ve kavram analizleri, hususlarının içerik olarak alınması uygun görülmektedir.
2. Araştırma sonucunda, öğretmen ve yöneticilerin, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi ve BEP konusunda RAM personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmadığı ortaya çıktığından, RAM'ların yapısının, yapılacak yasal düzenleme ile değiştirilerek belirtilen duruma uygun hale getirilmelidir.
3. Kaynaştırma eğitimi yapılan okullarda özellikle rehber öğretmen eksikliğinin giderilmesi, tüm okullara rehber öğretmen atanmasının uygun olmadığı durumlarda da eğitim bölgeleri bazında merkez okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin sayılarının arttırılarak bu alanda hizmet verebilecek hale getirilmelerinin sağlanması gerekmektedir. BEP geliştirme biriminin oluşturulmasının mümkün olmadığı okullarda, merkez okullarda kurulacak BEP geliştirme biriminin gerekli yardımı yapabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
4. Kaynaştırma eğitimi ve BEP konusunda velilerin de bilinçlendirilerek ihtiyaçlarını ve sorunlarını ilgili kişilere iletebilecek düzeye ulaştırılmaları

gerekmektedir. Bu hususta, okullarda düzenlenecek konferans, seminer gibi çalışmalar yeterli olabilir. Bunun yanında kaynaştırma eğitimi yapılan okulların fiziksel ortamlarının uygun hale getirilmesi (kaynak oda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi, bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, rampa, ses yalıtımı, ışık düzeni gibi) gerekmektedir.

5. RAM bünyesinde oluşturulan eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibinin görev ve sorumluluğunun ilgili öğretmen ve yöneticilere tanıtılması, bu tanıtımın akabinde özellikle ilgili öğretmenlere tanılama ve yönlendirmenin aşamalarının açıklanması, bu hususta hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi fayda sağlayacaktır.
6. Okullarda kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerle daha çok ilgilenilebilmesi için haftalık ders çizelgesinde, öğretmenlere esneklik sağlayacak ve daha rahat çalışmalarını ortam hazırlayacak düzenlemeler yapılması; özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünce İnternet vasıtası ile uygulama örneklerine yer verilmesi, özel eğitim ve program geliştirme alanında uzman kişilerin eğitim bölgesi koordinatör okullarında görevlendirilerek bilgilerinden faydalanılması; gerektiğinde kaynaştırma eğitimi konusunda gezici öğretmenlere yer verilmesi bu hususlardaki sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akçamete, Gönül ve Tevhide Kargın; 1991, “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı, İşitme Engelliler ve Okuma”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, S. 1, C. 24.
- Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü, 2003; “*Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları*”, Ankara: Ostim Mesleki Eğitim Merkezi, Ekim.
- Balcı, Ali; 2001, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, 3.b, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bilgi Bankası; 2005, “Özürlülük Eğitimi”, <http://www.ozida.gov.tr/egitim/bep.htm>, 12/12/2005.
- Çağlar, Doğan, Ayşen Tecer ve Sabri Karayılan; 1991, *Zihinsel Engelli Çocuklar ve Eğitimleri Ön Raporu*, M.E. B. Özel Eğitim ve Rehberlik Daire Başkanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik El Kitabı, Ankara: M.E.B. Basımevi.
- Demir, Hidayet; 1996, “Zihinsel Engelli Öğrencilere Düğme Dikme Becerilerinin Kazandırılmasında Model Olma ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Düğme Dikme Becerisi Öğretim Materyalinin Etkisi,” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi E.B.E., Ankara.
- Demirel, Özcan; 1999, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, 2.b, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Diler, Nesrin; 2000, “Zihinsel Engelli Öğrencilere Resim-İş Becerilerinin Kazandırılmasında Amaçların Tüm Beceri ve İleri Zincirleme Yaklaşımlarına göre Düzenlendiği Bireyselleştirilmiş Resim-İş Becerileri Öğretim Materyallerinin Etkililiği,” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi E.B.E., Ankara.
- Erden, Münire; 1998, *Eğitimde Program Değerlendirme*, 3.b, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ertürk, Selahattin; 1986, *Eğitimde Program Geliştirme*, 5.b, Ankara: Meteksan Ltd. Şti.
- Fiscus, E.D. ve C.J. Mandell; 2002, *Developing Individualized Education Programs*, (Editör: Prof. Dr. Gönül Akçamete, Çevirenler: H. G. Şenel, E. Tekin), İstanbul: Seçkin Dağıtım.

- Gülyüz, Hasan; 2000, *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*, 1.b, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaptan, Saim; 1998, *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, 11. b, Ankara: Bilim Yayınları.
- Karasar, Niyazi; 2002, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 11.b, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, İsmihan Atmaca; 1996, “Zihinsel Engelli Çocuklara Yemek Pişirme Becerilerini Kazandırmada Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyalinin Etkisi,” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kasar, Zeynep Derya; 2004, *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları*, Ankara.
- M.E.B.; 2000, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, 18/01/2000, Sayı 23937.
- M.E.B.; 1997a, 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Resmi Gazete, 06/06/1997, Sayı 23011(Mükerrer).
- M.E.B.; 1997b, *Özel Eğitim ve Rehberlik El Kitabı*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- M.E.B.; 2001a, *2002 Yılı Başında Milli Eğitim*, Ankara: M.E.B. A.P.K.K.B.
- M.E.B.; 2001b, *İlköğretim Okulu Orta Düzeyde Öğrenme Yetersizliği (Eğitilebilir) Olan Çocuklar Eğitim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Metin, Nilgün; 1997, “Özürlü Çocuklar İçin Kaynaştırma Programları,” Özev, Y.2, S.2.
- Metin, Nilgün ve H. Ç. Güleç; 1999, “İlköğretim Okullarındaki Eğitimcilerin Özürlü Çocuklarla Normal Çocukların Kaynaştırıldığı Programlar Hakkındaki Düşüncelerinin İncelenmesi”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.3, S.1.
- Oğuzkan, Ferhan; 1981, *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: T.D.K.
- Oktay, Ayla, T. Gürkan, G. Haktanır; 2005, *Okul Öncesi Eğitim Denetim ve Rehber Kitabı*, İstanbul: Melisa Matbaacılık.
- Otizm, 2005, “Çocuğun Eğitim Öğretim Programlarının Planlaması”, <http://www.autism-tr.org/programplan.htm>, 12/12/2005.
- Özaksoy, Muharrem ve Asude Zihni; 2001, *Bireyselleştirilmiş Eğitim Kılavuz Taslağı*, Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü.

- Özokçu, Osman; 1997, “Zihinsel Engelli Çocuklara Dikiş Dikme Becerilerinin Kazandırılmasında Model Olma ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Öğretim Materyalinin Etkililiği,” (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sarı, Hakan; 2002, *Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Öneriler*, 1.b, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Schmitt, I; 1978, *Procedures to Guarantee an Individualized Education Program for Each Handicapped Student*, Bismarck, N.D.: Department of Public Instruction.
- Spodek, B, O. N. Saracho ve B. C. Lee; 1983, *Mainstreaming Young Children*, Belmont California: Wadsworth Publishing Company.
- Tazebaş, Banu Altunay; 2000, “Görme Engelli Öğrencilere Belirlenen Rotalar Boyunca Bağımsız Hareketin Kazandırılmasında Fiziksel Yardım ve Sözel İpucuyla Sunulan Bireyselleştirilmiş Rota Öğretim Materyalinin Etkililiği,” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi E.B.E., Ankara.

EKLER

Ek-1: BEP Geliştirme Birimi Bulunan ve BEP Hazırlanan Okullar İçin Düzenlenen Anket.

YÖNETİCİ/ÖĞRETMEN ANKETİ (1)

Değerli Yöneticiler / Öğretmenler,

Bu anket ilköğretim okullarında kaynaştırma eğitimi yapılan 1-5. sınıflarda özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi için hangi çalışmaların yapıldığını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma için verilecek anket 5 bölümden oluşmaktadır. I.Bölümde kişisel bilgilerle ilgili sorulara, II.bölümde okullarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi bulunan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanan yöneticiler/öğretmenler için sorulara, III.Bölümde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme ile ilgili çözüm ve önerilere ilişkin sorulara yer verilmiştir. Sorulara cevap verirken verilen kutucuğun içine (X) işareti koymanız yeterlidir. Her soru maddesi ayrı değerlendirileceğinden tüm sorulara cevap vermeniz gerekmektedir.

Araştırmanın amacına ulaşması siz değerli yönetici/öğretmenlerimizin anket sorularına vereceğiniz cevapların tarafsız ve doğru olmasına bağlıdır. Bunun için her anket sorusunu dikkatle okuyarak cevaplamanız büyük önem taşımaktadır. Verilen cevaplarınız kesinlikle amacı dışında kullanılmayacaktır. Bu yüzden lütfen adınızı yazmayınız.

Değerli vaktinizi ayırarak araştırmamıza yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Yavuz ÇUHADAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1.1. Cinsiyetiniz

1. Bay () 2. Bayan ()

1.2. Meslekteki Kıdeminiz

1. 1-4 () 4. 16-20 ()
2. 5-10 () 5. 21-30 ()
3. 11-15 () 6. 30 yıldan fazla ()

1.3. Göreviniz

1. Öğretmen () 2. Yönetici ()

1.4. Öğrenim Durumunuz

1. İlköğretmen Okulu ()
2. İki-Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü ()
3. Yüksek Öğretmen Okulu ()
4. Eğitim Yüksek Okulu ()
5. A. Ö. F. Ön Lisans ()
6. Eğitim Fakültesi ()
7. Diğer (Lütfen okulunuzun adını belirtiniz).....

1.5. Görev Yaptığınız Yerleşim Birimi

1. Köy () 2. Belde () 3. İlçe () 4. İl ()

1.6. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Program Geliştirme Alanında Ders /Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.7. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Özel Eğitim Alanında Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.8. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Kaynaştırma Eğitimi ile ilgili Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.9. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Bireyselleştirilmiş Eğitim Program Geliştirilmesi ,Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi hususlarında Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.10. Okulunuzda Rehber Öğretmen var mıdır?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.11. Okulunuzda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Var mıdır ?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.12. Okulunuzda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanmakta mıdır ?

1. Evet () 2. Hayır. ()

II. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Bulunan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanan Okullarda Görevli Yönetici/Öğretmenler ile ilgili Anket Formu.

Sıra no	Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkındaki görüşleriniz	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Eğitimde bireysel farklılıkların dikkate alınması, sınıf ortamındaki özel gereksinimli çocuklara uygun Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır					
2.	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi öğretmen ve idarecilere yeni roller ve sorumluluklar yüklemektedir.					
3.	Özel eğitime ihtiyaç gösteren öğrencilerin normal öğrencilerle birlikte kaynaştırma eğitimine tabi tutularak bireysel farklılıklarını dikkate alan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanması gelişimlerini olumlu yönde desteklemektedir.					
4.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin performanslarını belirlemek amacıyla Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi tarafından gerekli çalışmalar yapılmaktadır.					
5.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin kısa dönemli eğitim hedeflerini de içeren yıllık amaçları, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi tarafından usulüne uygun olarak hazırlanmaktadır.					
6.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler ile ilgili olarak hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi tarafından gerekli çalışmalar yapılmaktadır.					
7.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin performanslarını belirleme çalışmasında yeterli bilgiye sahibim.					
8.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için uzun ve kısa dönem amaç belirleme konusunda yeterli bilgiye sahibim.					
9.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler ile ilgili olarak hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda yeterli bilgiye sahibim.					

10	Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması sürecinde öğrencinin ailesi okula gereksinimlerini iletmektedir.					
11	Özel eğitim konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
12	Kaynaştırma eğitimi konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
13	Bireyselleştirilmiş eğitim programı konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
14	Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
15	Özel eğitim konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
16	Kaynaştırma eğitimi konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
17	Bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması ile ilgili beceri ve kavram analizi konusunda yeterli bilgiye sahibim.					
18	Kaynaştırma eğitimi için okulda fiziksel ortam (kaynak oda, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi, rampa, ses yalıtımı, ışık düzeni gibi) uygundur.					
19	Özel eğitime tabi olan tüm öğrencilerin yalnızca özel alt sınıflarda ya da özel eğitim okullarında öğrenimlerini sürdürmesi onların gelişimini olumlu yönde destekler					
20	Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince sağlıklı bir tanılama sürecinden (güçlü ve zayıf yönleriyle birlikte eğitim gereksinimlerinin ortaya konduğu bir tanılama) geçerek kaynaştırmaya tabi olmaktadır.					
21	Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince sağlıklı bir yöneltme kararı (bireyin yetersizliği, gelişim alanlarında yapabildiği en üst beceriler ve bu gelişim alanında neler yapabildiğini gösteren değerlendirme çizelgeleri, eğitsel gereksinimleri ve gereksinim öncelikleri, gereksinimlenebileceği destek hizmetleri ve eğitim ortamlarının bulunduğu bir karar) verilmektedir.					
22	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının hazırlanması ve uygulanması zaman gerektirdiğinden uygulanması mümkün değildir.					

III. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çözüm Yollarına İlişkin Anket Formu

Sıra no	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çözüm Yolları	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi konularında öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.					
2.	Program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması konusunda öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.					
3.	Kaynaştırma eğitimi yapılan bütün ilköğretim okullarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Biriminin kurulması gereklidir					
4.	Özel eğitim yönelik olarak okullardaki fiziki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.					
5.	Kaynaştırma eğitimi yapılan her okulda rehber öğretmen bulunması gereklidir.					
6.	Rehber öğretmenlerin özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programa hazırlanması konusunda gerekli bilgi ve beceri ile donatılabilmesi için gerekli eğitimden geçirilmesi gereklidir.					
7.	Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Genel Müdürlüğünün İnternet vasıtası ile uygulama örneklerine yer vermesi gereklidir.					
8.	Özel eğitim ve program geliştirme alanında uzman kişilerin eğitim bölgesi koordinatör okullarında görevlendirilerek bilgilerinden faydalanılması gereklidir.					
9.	Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin okullarda özel eğitim alanında etkin bir rehberlik ve işbaşında yetiştirme görevi üstlenebilmeleri için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gereklidir.					
10.	Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi oluşturularak yeterli personelin görev yapması sağlanmalıdır.					
11.	Kaynaştırma konusunda gezici öğretmenlere yer verilmeli.					

Başka varsa lütfen belirtiniz;

1.
2.
- 3.....

Katılımınız için teşekkürler...

**Ek-2: BEP Geliştirme Birimi Bulunmayan ve BEP Hazırlanmayan Okullar İçin
Düzenlenen Anket.**

YÖNETİCİ/ÖĞRETMEN ANKETİ(2)

Değerli Yöneticiler / Öğretmenler,

Bu anket ilköğretim okullarında kaynaştırma eğitimi yapılan 1-5.sınıflarda özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi için hangi çalışmaların yapıldığını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma için verilecek anket 5 bölümden oluşmaktadır. I.bölümde kişisel bilgilerle ilgili sorulara, II.bölümde okullarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi bulunmayan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanmayan yöneticiler/öğretmenler için sorulara, III.bölümde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme ile ilgili çözüm ve önerilere ilişkin sorulara yer verilmiştir. Sorulara cevap verirken verilen kutucuğun içine (X) işareti koymanız yeterlidir. Her soru maddesi ayrı değerlendirileceğinden tüm sorulara cevap vermeniz gerekmektedir. Araştırmanın amacına ulaşması siz değerli yönetici/öğretmenlerimizin anket sorularına vereceğiniz cevapların tarafsız ve doğru olmasına bağlıdır. Bunun için her anket sorusunu dikkatle okuyarak cevaplamanız büyük önem taşımaktadır. Verilen cevaplarınız kesinlikle amacı dışında kullanılmayacaktır. Bu yüzden lütfen adınızı yazmayınız.

Değerli vaktinizi ayırarak araştırmamıza yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Yavuz ÇUHADAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1.1. Cinsiyetiniz

1. Bay () 2. Bayan ()

1.2. Meslekteki Kıdeminiz

1. 1-4 () 4. 16-20 ()
2. 5-10 () 5. 21-30 ()
3. 11-15 () 6. 0 yıldan fazla ()

1.3. Göreviniz

1. Öğretmen () 2. Yönetici ()

1.4. Öğrenim Durumunuz

1. İlköğretmen Okulu ()
2. İki-Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü ()
3. Yüksek Öğretmen Okulu ()
4. Eğitim Yüksek Okulu ()
5. A. Ö. F. Ön Lisans ()
6. Eğitim Fakültesi ()
7. Diğer (Lütfen okulunuzun adını belirtiniz).....

1.5. Görev Yaptığınız Yerleşim Birimi

1. Köy () 2. Belde () 3. İlçe () 4. İl ()

1.6. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Program Geliştirme Alanında Ders /Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.7. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Özel Eğitim Alanında Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.8. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Kaynaştırma Eğitimi ile ilgili Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.9. Öğrenim Hayatınızda veya Göreve Başladıktan Sonra Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinde, Bireyselleştirilmiş Eğitim Program Geliştirilmesi ,Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi hususlarında Ders/Kurs Aldınız mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.10. Okulunuzda Rehber Öğretmen var mıdır?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.11. Okulunuzda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Var mıdır ?

1. Evet () 2. Hayır ()

1.12. Okulunuzda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanmakta mıdır ?

1. Evet () 2. Hayır. ()

II. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi Bulunmayan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlanmayan Okullarda Görevli Yönetici/Öğretmenler ile ilgili Anket Formu

Sıra no	Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkındaki görüşleriniz	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Eğitimde bireysel farklılıkların dikkate alınması, sınıf ortamındaki özel gereksinimli çocuklara uygun Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır					
2.	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi öğretmen ve idarecilere yeni roller ve sorumluluklar yüklemektedir.					
3.	Özel eğitime ihtiyaç gösteren öğrencilerin normal öğrencilerle birlikte kaynaştırma eğitimine tabi tutularak bireysel farklılıklarını dikkate alan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanması gelişimlerini olumlu yönde desteklemektedir.					
4.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin performanslarını belirlemek amacıyla gerekli çalışmalar yapılmaktadır.					
5.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin kısa dönemli eğitim hedeflerini de içeren yıllık amaçları, usulüne uygun olarak belirlenmektedir.					
6.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler ile ilgili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli çalışmalar yapılmamaktadır.					
7.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin performanslarını belirleme çalışmasında yeterli bilgiye sahibim.					
8.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için uzun ve kısa dönem amaç belirleme konusunda yeterli bilgiye <u>sahip değilim.</u>					
9.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler ile ilgili Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda yeterli bilgiye sahibim.					
10.	Kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencinin ailesi okula gereksinimlerini iletmektedir.					
11.	Özel eğitim konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
12.	Kaynaştırma eğitimi konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
13.	Bireyselleştirilmiş eğitim programı konusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezi personelinden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
14.	Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
15.	Özel eğitim konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					
16.	Kaynaştırma eğitimi konusunda okulun ya da eğitim bölgesinin rehber öğretmeninden yeterince faydalanabilme imkanı bulunmaktadır.					

17.	Bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması ile ilgili beceri ve kavram analizi konusunda yeterli bilgiye sahibim.					
18.	Kaynaştırma eğitimi için okulda fiziksel ortam (kaynak oda, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi, rampa, ses yalıtımı, ışık düzeni gibi) uygundur.					
19.	Özel eğitime tabi olan <u>tüm öğrencilerin yalnızca</u> özel alt sınıflarda ya da özel eğitim okullarında öğrenimlerini sürdürmesi onların gelişimini olumlu yönde destekler					
20.	Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince sağlıklı bir tanılama sürecinden (güçlü ve zayıf yönleriyle birlikte eğitim gereksinimlerinin ortaya konduğu bir tanılama) geçerek kaynaştırmaya tabi olmaktadırlar.					
21.	Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibince sağlıklı bir yöneltme kararı (bireyin yetersizliği, gelişim alanlarında yapabildiği en üst beceriler ve bu gelişim alanında neler yapabildiğini gösteren değerlendirme çizelgeleri, eğitsel gereksinimleri ve gereksinim öncelikleri, gereksinebileceği destek hizmetleri ve eğitim ortamlarının bulunduğu bir karar) verilmektedir.					
22.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi bulunmamasına rağmen bölgedeki diğer okullarda bulunan bu birimden yeterince faydalanma imkanı bulunmaktadır.					
23.	Okulda kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanmadığından bireysel farklılıklar dikkate alınmamaktadır.					
24.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle diğer öğrencilerden farklı bir eğitim-öğretim yapılamamaktadır.					
25.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin normal öğretim programını geriden takip ederek ilerlemeleri sağlanmaktadır.					
26.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencileri genelde serbest bırakarak sadece sosyal ve psikolojik davranışları kontrol altında tutulmaya çalışılmaktadır.					
27.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle sınıflar kalabalık olduğu için herhangi bir çalışma yapılması mümkün değildir.					
28.	Okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları hazırlanmadığı için kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerle zaman zaman fırsat bulunduğu ilgilanilmektedir.					
29.	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının hazırlanması ve uygulanması zaman gerektirdiğinden uygulanması mümkün değildir.					

III. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çözüm Yollarına İlişkin Anket Formu

Sıra no	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çözüm Yolları	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi konularında öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.					
2.	Program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması konusunda öğretmen ve idarecilerin, öğrenim hayatında okullarda, göreve başladıktan sonra da hizmet içi eğitim yoluyla gerekli bilgi ve beceriye kavuşturulması gereklidir.					
3.	Kaynaştırma eğitimi yapılan bütün ilköğretim okullarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Biriminin kurulması gereklidir					
4.	Özel eğitime yönelik olarak okullardaki fiziki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.					
5.	Kaynaştırma eğitimi yapılan her okulda rehber öğretmen bulunması gereklidir.					
6.	Rehber öğretmenlerin özel eğitim, kaynaştırma eğitimi, program geliştirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programa hazırlanması konusunda gerekli bilgi ve beceri ile donatılabilmesi için gerekli eğitimden geçirilmesi gereklidir.					
7.	Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Genel Müdürlüğünün İnternet vasıtası ile uygulama örneklerine yer vermesi gereklidir.					
8.	Özel eğitim ve program geliştirme alanında uzman kişilerin eğitim bölgesi koordinatör okullarında görevlendirilerek bilgilerinden faydalanılması gereklidir.					
9.	Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin okullarda özel eğitim alanında etkin bir rehberlik ve işbaşında yetiştirme görevi üstlenebilmeleri için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gereklidir.					
10.	Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi oluşturularak yeterli personelin görev yapması sağlanmalıdır.					
11.	Kaynaştırma konusunda gezici öğretmenlere yer verilmeli.					

Başka varsa lütfen belirtiniz;

1.
2.
- 3.....

Katılımınız için teşekkürler....

Ek-3: Anket İzin Yazısı.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/ 1655 25/03/2005
Konu : Araştırma İzni

ZONGULDAK VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörlüğü'nün 18.03.2005 tarih ve 337 sayılı yazısı.

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans programı öğrencisi Yavuz ÇUHADAR'ın "İlköğretim Okullarında Kaynaştırma Eğitimi Yapılan Sınıflarda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Çalışmaların Belirlenmesi" konulu araştırma çalışmasını İlköğretim kurumlarında uygulama izin talebi incelenmiştir.

Söz konusu anketin uygulanması Bakanlığımızca uygun görülmüş olup, eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksatılmaması şartıyla ekte bir örneği gönderilen anketin araştırmacı tarafından uygulanabilmesi için gerekli kolaylığın gösterilmesini rica ederim.

Nurettin KONAKLI
Bakan a.
Kurul Başkanı V.

EK :
EK - 1 Anket (10 Sayfa)

2291 11 Milli Eğt. Md. 1000
30 MART 2005
Vali a.

ASLI GİBİDİR
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MİLLÎ EĞİTİM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

EĞİTİM
%100
DESTEK

ÜCRETSİZ 444 0 632
DANIŞMA HATLI

Atatürk Bulvarı No: 98 Kızılay 06650 ANKARA
Telefon: 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 418 64 01
e - posta : apk@meb.gov.tr Elektronik ađ : www.meb.gov.tr

Ek -4A: Zonguldak RAM'a Yazılan Yazı.

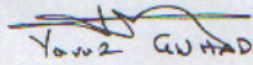
REHBERLİK ve ARASTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNE
ZONGULDAK

1.Ş.B. A.P. K.K.Bst'nin 25/03/2005 tarih ve 1659 sayılı Araştırma için
y. gereğince Zonguldak ilinde B.E.P. Geliştirme Birimi ve
B.P. ile ilgili çalışmaların belirlenmesi konulu yölsel lisans tezi
gerekli izni alın.

Bu kapsamda ilinizde 2004/2005 öğretim yılında;

- a) Koc. ilköğretim okulunda kayıtlı öğrencilerin eğitimi yapıldığı,
- b) Koc. ilköğretim okulunda B.E.P. Geliştirme Birimi kurulduğuna,
- c) Koc. ilköğretim okulunda B.E.P. hazırlanmış,

Sohama bildirileniz hususunda gereğini arz ederim.


Yavuz GÜNEŞ
Kocaeli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yölsel Lisans Programı

Ek-4B: Zonguldak RAM'ın Yazısı

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

: B.08.4.MEM.4.67.00-13- 300 / 14
: BEP Birimi

06.01.2006

YAVUZ ÇUHADAR
Milli Eğitim Müdürlüğü İlköğretim Müfettişi
ZONGULDAK

05.01.2006 tarihli dilekçeniz.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde böyle bir zorunluluk olmadığı için Kurumumuzda, mızda kurulması gereken BEP Birimleri ile ilgili kayıtlar tutulmamaktadır.

Bu nedenle, ilgi dilekçeniz ile Müdürlüğümüzden istemiş olduğunuz ilimiz İlköğretim Okullarında imleri ile ilgili bilgi, Kurumumuzda mevcut değildir.

Bilgilerinize rica ederim.


Ayhan ELİÇORA
Merkez Müdürü

Kurum : ZKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tez Başlığı : İlköğretim Okulu 1-5. Sınıflarda Kaynaştırma Eğitimine Tabi Olan Öğrenciler İçin BEP'in Hazırlanması, Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi ile İlgili Olarak Sınıf Öğretmenleri ve Yöneticilerin Görüşlerinin Belirlenmesi
Tez Yazarı : Yavuz ÇUHADAR
Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Hakan PEHLİVAN (ZKÜ Eğitim Fakültesi)
Ortak Danışman, Doç.Dr. Tugba YANPAR (Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2006
Sayfa Adedi : 83

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulları 1-5.sınıflarda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrencilerin eğitimleri ile ilgili olarak bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hususunda uygulayıcı durumunda bulunan sınıf öğretmenleri ve okul idarecilerinin görüşlerine başvurarak, var olan durumu ve sorunları tespit ederek çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmanın evrenini; 2004/2005 öğretim yılında Zonguldak ili merkez, ilçe ve köy ilköğretim okullarından kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 1-5. sınıf öğretmenleri ve bu okulların yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmaya 94 sınıf öğretmeni, 21 okul yöneticisi katılmıştır. Verilerin analizi için *SPSS For Windows 10.0* paket programı kullanılmıştır. Okullarında kaynaştırma eğitimine tabi öğrencisi bulunan ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması gerektiğine inandıkları, buna rağmen program geliştirme, özel eğitim, kaynaştırma eğitimi ve BEP ile ilgili ders ya da kurs almaları gerektiği tespit edilmiştir. Kaynaştırma eğitimi yapılan okullarda rehber öğretmen eksiğinin giderilmesi, tüm okullara rehber öğretmen atanmasının uygun olmadığı durumlarda da eğitim bölgeleri bazında merkez okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin sayılarının arttırılarak bu alanda hizmet verebilecek hale getirilmelerinin sağlanması gerekmektedir. BEP geliştirme biriminin oluşturulmasının mümkün olmadığı okullarla ilgili, merkez okullarda kurulacak BEP geliştirme biriminin bu birimin kurulamadığı okullara gerekli yardımı yapabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı, Özel Eğitim, Kaynaştırma Eğitimi, İlköğretim, BEP Geliştirme Birimi.

Institution : ZKÜ Institute of Social Sciences
Title of the Thesis : Determining the Views of the Form Masters and the Principals Concerning the Preparation, Implementation, Monitoring and Evaluation of the IEP for the Students that are Subject to Coalescence Education in Classes 1-5 of Elementary Education.
Author of the Thesis : Yavuz ÇUHADAR
Adviser : Asst.Prof. Hakan PEHLİVAN (ZKÜ Education Faculty)
Assoc.Prof. Tugba YANPAR (Mersin University Education Faculty).
Type of Thesis : MSC. Thesis, 2006.
Number of Pages : 83

ABSTRACT

The aim of this research is to take the views of the implementing Form Masters and the Principals concerning the development, implementation, monitoring and evaluation of the individualized education program regarding the education of the students that are subject to coalescence education in classes 1-5 of elementary education; to determine the existing state and the problems and to put forward the suggestions for a solution. This research covers the form masters of the classes 1-5 working at the elementary schools that have students coming from the city, district and village elementary schools of Zonguldak and subjected to coalescence education in 2004/2005 academic year and the principals of these schools. In this research, the questionnaire developed by the researcher has been used as the data collection means. 94 form masters and 21 principals have taken part in this research. *SPSS For Windows 10.0* package has been used for the analysis of the data. It has been determined that the principals and the form masters of elementary schools having students that are subject to coalescence education believe in the necessity of preparing individualized education program for the students subject to coalescence education, yet they must take courses on program development, private education, coalescence education and IEP. It is necessary that the deficiency of guidance counselor in the schools providing coalescence education is removed, and that the number of guidance counselors working in central schools in the basis of educational regions is increased in cases where it is not possible to appoint guidance counselor to all schools and they are trained so as to be able to serve in this field. It has been determined -concerning the schools in which it is not possible to establish the IEP Development Unit- that necessary legal regulations must be carried out in order that the IEP Development Unit to be established in the central schools can be of necessary help for the schools in which this unit could not be established.

Keywords

Individualized Education Program (IEP), Private Education, Coalescence Education, Elementary Education, IEP Development Unit.